

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

28 päivänä maaliskuuta 2017*

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt	4
EU- ja EUT-sopimukset	4
EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus	6
Riidanalaiset toimet	6
Päätös 2014/512	6
Asetus N:o 833/2014	9
Pääasian taustalla olevat tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset	13
Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö	16
Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu	17
Ensimmäinen kysymys	17
Tutkittavaksi ottaminen	17
Asiakysymys	18
Toisen kysymyksen a kohta	22
SEU 40 artiklan noudattaminen päätöksessä 2014/512 ja asetuksessa N:o 833/2014	22
Päätöksellä 2014/512 ja asetuksella N:o 833/2014 toteutettujen, luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden pätevyys	24
– Alustavia huomautuksia	24
– Riidanalaisten toimien yhteensoveltuvuus EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen kanssa	25

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Perusteluvelvollisuus sekä puolustautumisoikeuksien, tehokasta tuomioistuimen tarjoamaa oikeussuojaa koskevan oikeuden ja asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden kunnioittaminen	27
– Yhdenvertaisen kohtelun periaate	29
– Harkintavallan väärinkäyttö	29
– Päätöksen 2014/512 sanamuodon ja asetuksen N:o 833/2014 sanamuodon välinen ristiriita	30
– Suhteellisuusperiaate ja Rosneftin perusoikeudet	30
Toisen kysymyksen b kohta	32
Tutkittavaksi ottaminen	32
Asiakysymys	33
Kolmannen kysymyksen a kohta	35
Kolmannen kysymyksen b kohta	36
Kolmannen kysymyksen c kohta	37
Oikeudenkäyntikulut	38

Ennakkoratkaisupyyntö — Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) — Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta toteutetut rajoittavat toimenpiteet — Päätöksen 2014/512/YUTP ja asetuksen (EU) N:o 833/2014 säännökset — Pätevyys — Unionin tuomioistuimen toimivalta — EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus — Perusteluvelvollisuus — Oikeusvarmuuden periaate ja nolla poena sine lege certa -periaate — Pääomamarkkinoille pääsy — Rahoitustuki — Maailmanlaajuiset talletustodistukset (Global Depositary Receipts) — Öljyala — Käsitteiden ”liuskekivi” ja ”vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä” tulkintaa koskeva pyyntö — Tutkimatta jättäminen

Asiassa C-72/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Divisional Court) (alioikeus (Englanti ja Wales), Queen’s Bench -jaosto (useamman tuomarin kokoonpano), Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 9.2.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.2.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

The Queen,

PJSC Rosneft Oil Companyn, aiemmin Rosneft Oil Company OJSC, hakemuksesta,

vastaan

Her Majesty’s Treasury,

Secretary of State for Business, Innovation and Skills ja

The Financial Conduct Authority,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič ja J. L. da Cruz Vilaça sekä tuomarit A. Rosas (esittelevä tuomari), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.2.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- PJSC Rosneft Oil Company, aiemmin Rosneft Oil Company OJSC, edustajinaan aluksi T. Beazley, QC, P. Saini, QC, S. Tulip ja P. Farmer, barristers, sittemmin L. Van Den Hende, advocaat sekä M. Schonberg ja K. Krissinel, solicitors,
- The Financial Conduct Authority, edustajinaan J. McClelland, barrister, S. Tolaney, QC, ja A. Chapman, solicitor,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään V. Kaye, avustajanaan G. Facenna, barrister,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Hedvábná, J. Vlácil, M. Smolek ja E. Ruffer,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja A. Lippstreu,
- Viron hallitus, asiamiehenään K. Kraavi-Käerdi,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään F. Fize, B. Fodda, G. de Bergues ja D. Colas,
- Puolan hallitus, asiamiehinään A. Miłkowska ja B. Majczyna,
- Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. de Elera-San Miguel Hurtado ja S. Boelaert, ja
- Euroopan komissio, asiamiehinään T. Scharf, L. Havas ja D. Gauci,

kuultuaan julkisasiamiehen 31.5.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP (EUVL 2014, L 229, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/872/YUTP (EUVL 2014, L 349, s. 58, ja oikaisu EUVL 2014, L 350, s. 15) (jäljempänä päätös 2014/512), eräiden säännösten pätevyyttä sekä rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän

toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 (EUVL 2014, L 229, s. 1, ja oikaisu EUVL 2014, L 246, s. 59), sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2014 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1290/2014 (EUVL 2014, L 349, s. 20, ja oikaisu EUVL 2014, L 369, s. 79) (jäljempänä asetus N:o 833/2014) (jäljempänä yhdessä riidanalaiset toimet), pätevyyttä ja tulkintaa.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä kaupparekisteriin Venäjällä merkitty yhtiö PJSC Rosneft Oil Company, aiemmin Rosneft Oil Company OJSC (jäljempänä Rosneft), ja toisaalta Her Majesty's Treasury (Ison-Britannian valtiovarainministeriö), The Secretary of State for Business, Innovation and Skills (liiketoiminta-, innovointi- ja ammattipätevyysministeri) ja The Financial Conduct Authority (Ison-Britannian rahoitustarkastusviranomaisen, jäljempänä FCA) ja jossa on kyse Euroopan unionin toteuttamista, tiettyihin venäläisiin yrityksiin, joista yksi on Rosneft, kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

EU- ja EUT-sopimukset

- 3 EU-sopimuksen III osastoon, jonka otsikko on ”Määräykset toimielimistä”, kuuluvassa 19 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Euroopan unionin tuomioistuin käsittää unionin tuomioistuimen, unionin yleisen tuomioistuimen ja erityistuomioistuimia. Euroopan unionin tuomioistuin huolehtii siitä, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia.

Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakekeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.

--

3. Perussopimusten määräysten mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuin

--

- b) antaa kansallisten tuomioistuinten pyynnöstä ennakkoratkaisun unionin oikeuden tulkinnasta tai toimielinten antamien säädösten pätevyydestä;

--”

- 4 EU-sopimuksen V osaston otsikko on ”Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta”. Kyseisen osaston 2 luvussa, jonka otsikko on ”Erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta”, olevan 24 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sovelletaan erityisiä sääntöjä ja menettelyjä. Eurooppa-neuvosto ja neuvosto määrittelevät ja toteuttavat sitä yksimielisesti, jollei perussopimuksissa toisin määrätä. Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä ei voida antaa. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja jäsenvaltiot panevat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöön perussopimusten mukaisesti. Perussopimuksissa määritellään Euroopan parlamentin ja komission erityisasema tällä alalla. Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole näitä määräyksiä koskevaa toimivaltaa, lukuun ottamatta sen toimivaltaa valvoa tämän sopimuksen 40 artiklan noudattamista ja tutkia eräiden [EUT-]sopimuksen 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen päätösten laillisuus.”

- 5 Edelleen samaan lukuun sisältyvässä SEU 29 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Neuvosto tekee päätökset, joissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on unionin kantojen mukaista.”

- 6 Samaan lukuun sisältyvässä SEU 40 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttaminen ei vaikuta niiden menettelyjen soveltamiseen eikä toimielinten toimivaltuuksien laajuuteen, joista perussopimuksissa määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 3–6 artiklassa tarkoitetun unionin toimivallan käyttämiseksi.

Mainituissa artikloissa tarkoitettujen politiikkojen toteuttaminen ei myöskään vaikuta niiden menettelyjen soveltamiseen eikä toimielinten niiden toimivaltuuksien laajuuteen, joista perussopimuksissa määrätään tämän luvun mukaisen unionin toimivallan käyttämiseksi.”

- 7 EUT-sopimuksen viides osa koskee unionin ulkoista toimintaa. Kyseisen osan IV osastoon, jonka otsikko on ”Rajoittavat toimenpiteet”, sisältyvässä 215 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jos [EU-]sopimuksen V osaston 2 luvun mukaisesti tehdyssä päätöksessä on päätetty kokonaan tai osittain keskeyttää talous- ja rahoitussuhteet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka vähentää niitä, neuvosto hyväksyy tarvittavat toimenpiteet määräenemmistöllä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja komission yhteisestä ehdotuksesta. Neuvosto ilmoittaa asiasta Euroopan parlamentille.

2. Jos [EU-]sopimuksen V osaston 2 luvun mukaisesti tehdyssä päätöksessä niin säädetään, neuvosto voi toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luonnollisiin tai oikeushenkilöihin, ryhmiin tai muihin kuin valtiollisiin yhteisöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä.

– –”

- 8 EUT-sopimuksen kuudennessa osassa on toimielinjärjestelmää ja varainhoitoa koskevat määräykset. Kyseisen osan I osaston, jonka otsikko on ”Institutionaaliset määräykset”, 5 jaksossa, joka koskee Euroopan unionin tuomioistuinta, on 267 artikla, jossa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) perussopimusten tulkinnasta;
- b) unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

– –”

- 9 Mainitussa jaksossa olevassa SEUT 275 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten osalta eikä näiden määräysten nojalla hyväksyttyjen säädösten osalta.

Tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta valvoa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 40 artiklan noudattamista ja ratkaista tämän sopimuksen 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin vireille pannut kanteet, jotka koskevat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitetun, neuvoston Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston 2 luvun nojalla tekemän, rajoittavia toimenpiteitä sisältävän päätöksen laillisuuden tutkimista.”

EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus

- 10 Korfussa 24.6.1994 allekirjoitetussa ja Euroopan yhteisöjen puolesta 30.10.1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 97/800/EHTY, EY, Euratom (EYVL 1997, L 327, s. 1) hyväksytyssä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa kumppanuuden perustamisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation kesken (jäljempänä EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus) on XI osasto, jonka otsikko on ”Institutionaaliset määräykset, yleiset määräykset ja loppumääräykset” ja johon sisältyvässä 99 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämän sopimuksen määräyksillä ei estetä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- 1) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi:

– –

- d) omien sisäisten turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi; – –

– –”

Riidanalaiset toimet

Päätös 2014/512

- 11 Päätös 2014/512 annettiin SEU 29 artiklan nojalla.
- 12 Päätöksen 2014/512 johdanto-osan ensimmäisestä kahdeksanteen perustelukappaleessa esitetään olosuhteet, jotka edelsivät kyseisessä päätöksessä säädettyjen rajoittavien toimenpiteiden toteuttamista.
- 13 Kyseisen päätöksen 1 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Kielletään sellaisten joukkovelkakirjojen, osakkeiden tai vastaavien rahoitusvälineiden osalta suora tai välillinen osto tai myynti, suora tai välillinen investointipalvelujen tarjoaminen, liikkeeseenlaskussa avustaminen tai muu kaupankäynti, joiden maturiteetti on yli 30 päivää ja jotka ovat seuraavien liikkeeseen laskemia 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen:

– –

- b) Venäjälle sijoittautuneet yhteisöt, jotka ovat julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia ja joiden kokonaisvarojen arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa ja joiden arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta 12 päivästä syyskuuta 2014 ja jotka on lueteltu liitteessä III [eli Rosneft, Transneft ja Gazprom Neft];

- c) oikeushenkilöt, yhteisöt tai elimet, jotka ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle ja jotka ovat yli 50-prosenttisesti – – b alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen omistuksessa; tai
- d) edellä c alakohdassa tarkoitettuun luokkaan kuuluvien tai liitteessä – – III lueteltujen yhteisöjen [eli Rosneft, Transneft ja Gazprom Neft] puolesta tai johdolla toimivat oikeushenkilöt, yhteisöt tai elimet.

3. Kielletään sellaisen järjestelyn tekeminen suoraan tai välillisesti tai sellaisen järjestelyn osana toimiminen suoraan tai välillisesti, jossa myönnetään 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen – – 2 kohdassa tarkoitetuille oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille uusia lainoja tai luottoja, joiden maturiteetti on yli 30 päivää, lukuun ottamatta lainoja tai luottoja, joiden erityisenä, dokumentoidusti osoitettavissa olevana tavoitteena on tarjota rahoitusta sellaiseen unionin ja Venäjän tai jonkin muun kolmannen valtion väliseen tavaroiden ja muiden palvelujen kuin rahoituspalvelujen suoraan tai välilliseen tuontiin tai vientiin, jota kiellot eivät koske, tai lainoja, joiden erityisenä, dokumentoidusti osoitettavissa olevana tavoitteena on tarjota hätärahoitusta sellaisten unioniin sijoittautuneiden oikeushenkilöiden vakavaraisuus- ja likviditeettivaatimusten täyttämiseksi, joiden omistusoikeuksista liitteessä I tarkoitettu yhteisö omistaa yli 50 prosenttia [eli merkittävät luottolaitokset tai kehittämisrahoituslaitokset, jotka ovat sijoittautuneet Venäjälle ja yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia tai julkisessa määräysvallassa 1 päivästä elokuuta 2014: Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank ja Rosselkhozbank].”

14 Päätöksen 2014/512 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Viejäjäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta on saatava etukäteinen lupa tiettyjen sellaisten laitteiden suoraan tai välilliseen myyntiin, toimitukseen, siirtoon ja vientiin jäsenvaltioiden kansalaisten toimesta tai jäsenvaltioiden alueelta taikka jäsenvaltioiden lainkäyttövallan alaisia aluksia tai ilma-aluksia käyttäen, jotka soveltuvat seuraavanlaisiin etsintä- ja tuotantohankkeisiin Venäjällä sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vedessä yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella;
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

Unioni toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet määrittääkseen, mitkä tuotteet kuuluvat tämän kohdan soveltamisalaan.

2. Seuraavien tarjoaminen:

- a) edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin laitteisiin liittyvä tekninen apu tai muut palvelut;
- b) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden myynnin, toimituksen, siirron tai viennin taikka niihin liittyvän teknisen avun tai koulutuksen rahoitus tai niitä koskeva rahoitusapu;

edellyttää myös viejäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen etukäteistä lupaa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset eivät saa myöntää lupaa edellä 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin tai 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamiseen, jos ne katsovat, että kyseinen myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelun tarjoaminen on tarkoitettu johonkin 1 kohdassa tarkoitettuun etsintä- tai tuotantotoimintaan.

4. Edellä oleva 3 kohta ei vaikuta sellaisten sopimusten täytäntöönpanoon, jotka on tehty ennen 1 päivää elokuuta 2014, eikä tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoon.

5. Lupa voidaan myöntää siinä tapauksessa, että 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti ja 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen on tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön. Asianmukaisesti perustelluissa hätätapauksissa 1 kohdassa tarkoitettu myynti, toimitus, siirto tai vienti ja 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos viejä ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa siitä kun myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelujen tarjoaminen on tapahtunut ja esittää tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelujen tarjoaminen on tapahtunut ilman etukäteistä lupaa.”

15 Kyseisen päätöksen 4 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kielletään sellaisten palvelujen suora tai välillinen tarjoaminen jäsenvaltioiden kansalaisten toimesta tai jäsenvaltioiden alueelta taikka jäsenvaltioiden lainkäyttövallan alaisia aluksia tai ilma-aluksia käyttäen, jotka ovat välttämättömiä seuraavanlaisissa etsintä- ja tuotantohankkeissa Venäjällä sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vedessä yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella;
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

2. Edellä olevassa 1 kohdassa asetettu kiello ei rajoita ennen 12 päivän syyskuuta 2014 tehtyjen sopimusten tai puitesopimusten täytäntöönpanoa ei[kä] mainittujen sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten soveltamista.

3. Edellä olevassa 1 kohdassa asetettua kielloa ei sovelleta, jos kyseessä ovat palvelut ovat välttämättömiä sellaisen tapahtuman estämiseksi tai hillitsemiseksi kiireellisesti, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön.”

16 Mainitun päätöksen 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on määrätty tämän päätöksen nojalla, ei oteta huomioon, mukaan lukien korvausvaateet tai muut tämänkaltaiset vaateet, kuten korvausvaatimukset tai vakuuteen perustuvat vaatimukset, erityisesti joukkolainan, vakuuden tai korvauksen, etenkin missä tahansa muodossa olevan rahallisen vakuuden tai rahallisen korvauksen, pidentämistä tai maksamista koskevat vaateet, jos vaateen esittää:

- a) edellä 1 artiklan – – 2 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitettut tai liitteessä – – III – – luetellut yhteisöt [eli Rosneft, Transneft ja Gazprom Neft];
- b) muu venäläinen henkilö, yhteisö tai elin; tai
- c) henkilö, yhteisö tai elin, joka toimii tämän kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettun henkilön, yhteisön tai elimen välityksellä tai puolesta.

2. Kaikissa vaateen täytäntöönpanoa koskeissa menettelyissä todistustaakka sen osoittamiseksi, että vaateen täyttäminen ei ole kiellettyä 1 kohdan nojalla, kuuluu sille henkilölle, joka vaatii vaateen täytäntöönpanoa.

3. Tämä artikla ei vaikuta 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden, yhteisöjen ja elinten oikeuteen saattaa sopimusvelvoitteiden täyttämättä jättämisen lainmukaisuus oikeuden tutkittavaksi tämän päätöksen mukaisesti.”

Asetus N:o 833/2014

17 Asetuksen N:o 833/2014 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

” – katsotaan aiheelliseksi soveltaa uusia rajoittavia toimenpiteitä niiden kustannusten lisäämiseksi, joita Venäjälle Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista aiheutuu, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistämiseksi. – – ”

18 Kyseisen asetuksen 1 artiklan f alakohdan i alakohdan mukaan ”siirtokelpoisilla arvopapereilla” tarkoitetaan muun muassa yhtiöiden osakkeita ja muita arvopapereita, jotka vastaavat yhtiöiden, henkilöyhtiöiden ja muiden yhteisöjen osakkeita, sekä osaketalletustodistuksia.

19 Mainitun asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Liitteessä II lueteltujen, unionista tai sen ulkopuolelta peräisin olevien tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjälle, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai mikäli tuotteet on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, mihin tahansa muuhun valtioon, vaaditaan etukäteinen lupa.

2. Luvan kaikkea sellaista myyntiä, toimitusta, siirtoa tai vientiä varten, joka on tässä artiklassa säädetty luvanvaraiseksi, myöntävät sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, johon viejä on sijoittautunut, [kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta 5.5.2009 annetun neuvoston] asetuksen (EY) N:o 428/2009 [(EUVL 2009, L 134, s. 1)] 11 artiklassa säädettyjä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen. Lupa on voimassa koko unionissa.

3. Liitteessä II luetellaan tietyt tuotteet, jotka soveltuvat käytettäväksi seuraavanlaisissa etsintä- ja tuotantohankkeissa Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella; tai
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

4. Viejien on annettava toimivaltaisille viranomaisille kaikki vientilupahakemustensa kannalta tarpeelliset tiedot.

5. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa myöntää lupaa liitteessä II mainittujen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jos niillä on perusteltu syy todeta, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti tapahtuu jotakin 3 kohdassa tarkoitettua etsintä- tai tuotantohanketta varten.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää luvan, jos myynti, toimitus, siirto tai vienti koskee sellaiseen sopimukseen perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa, joka on tehty ennen 1 päivää elokuuta 2014, tai tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää luvan myös siinä tapauksessa, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti on tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön. Asianmukaisesti perustelluissa hätätapauksissa myynti, toimitus, siirto tai vienti voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos viejä ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa siitä kun myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut ja esittää tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut ilman etukäteistä lupaa.

6. Toimivaltaiset viranomaiset voivat 5 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti mitätöidä myöntämänsä vientiluvan, keskeyttää sen soveltamisen, muuttaa sitä tai peruuttaa sen.

7. Jos toimivaltainen viranomainen epää luvan tai mitätöi, keskeyttää tai peruuttaa luvan taikka rajoittaa sitä olennaisesti 5 tai 6 kohdan mukaisesti, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä toimitettava niille asian kannalta merkitykselliset tiedot [jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi 13.3.1997 annetussa] neuvoston asetuksessa (EY) N:o 515/97 [(EYVL 1997, L 82, s. 1)] kyseisten tietojen luottamuksellisuudesta annettujen säännösten mukaisesti.

8. Ennen kuin jäsenvaltio 5 kohdan mukaisesti myöntää luvan liiketoimeen, joka on olennaisesti samanlainen kuin liiketoimi, jolta muu jäsenvaltio on evännyt tai muut jäsenvaltiot ovat evänneet luvan 6 ja 7 kohdan mukaisesti, ja epäämis päätös on edelleen voimassa, se neuvottelee asiasta ensin epäämis päätöksen tehneen jäsenvaltion tai tehneiden jäsenvaltioiden kanssa. Jos asianomainen jäsenvaltio tällaisten neuvottelujen jälkeen päättää myöntää luvan, sen on ilmoitettava päätöksestään muille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä toimitettava kaikki asian kannalta merkitykselliset tiedot päätöksensä perusteista.”

20 Saman asetuksen 3 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kielletään seuraavanlaisiin etsintä- ja tuotantohankkeisiin Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, liittyvien välttämättömien palvelujen tarjoaminen suoraan tai välillisesti:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella; tai
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

Tässä kohdassa tarkoitetaan liittyvillä palveluilla

- i) porausta,
- ii) koepumppausta,
- iii) luotauspalveluita ja porauskaivon tuotantoon saattamista,

iv) kelluvien lauttojen toimittamista.

2. Edellä 1 kohdassa säädetty kiellot eivät rajoita sellaisiin sopimuksiin tai puitesopimuksiin perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa, jotka on tehty ennen 12 päivää syyskuuta 2014, tai tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoa.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä kieltoa ei sovelleta, jos kyseiset palvelut ovat tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön.

Palveluntarjoajan on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa kaikista tämän kohdan nojalla toteutetuista toimista esittäen tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut.”

21 Asetuksen N:o 833/2014 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

” –

3. Seuraavat edellyttävät lupaa asianomaiselta toimivaltaiselta viranomaiselta:

- a) liitteessä II lueteltuihin tuotteisiin sekä niiden toimitukseen, valmistukseen, huoltoon ja käyttöön liittyvän teknisen avun tai välityspalvelujen tarjoaminen suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai jos apu liittyy tuotteisiin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, henkilöille, yhteisöille tai elimille missä tahansa muussa valtiossa;
- b) liitteessä II tarkoitettuihin tuotteisiin liittyvän rahoituksen tai rahoitustuen, erityisesti avustusten, lainojen ja vientiluottovakuutusten, myöntäminen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin sekä niihin liittyvän teknisen avun tarjoamiseen suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai jos tuki liittyy tuotteisiin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, henkilöille, yhteisöille tai elimille missä tahansa muussa valtiossa.

Edellä 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa asianmukaisesti perustelluissa kiireellisissä tapauksissa tässä kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos palveluntarjoaja ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa palvelujen tarjoamisesta.

4. Kun lupaa haetaan tämän artiklan 3 kohdan nojalla, sovelletaan 3 artiklaa ja erityisesti sen 2 ja 5 kohtaa soveltuvin osin.”

22 Mainitun asetuksen 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

” –

2. Kielletään suora tai välillinen osto, myynti, sijoituspalvelujen tarjoaminen tai liikkeeseenlaskussa avustaminen tai kaikenlainen muu käsittely, jonka kohteena ovat sellaiset siirtokelpoiset arvopaperit ja rahamarkkinavälineet, joiden maturiteetti on yli 30 päivää ja jotka on laskettu liikkeeseen 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen ja joiden liikkeeseenlaskijana on

– –

- b) Venäjälle sijoittautunut oikeushenkilö, yhteisö tai elin, joka on julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteinen ja jonka kokonaisvarallisuuden arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa ja jonka arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta ja joka on lueteltu liitteessä VI [eli Rosneft, Transneft ja Gazprom Neft];
- c) unionin ulkopuolelle sijoittautunut oikeushenkilö, yhteisö tai elin, jonka omistusoikeuksista tämän kohdan a ja b alakohdassa lueteltu yhteisö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia; tai
- d) tämän kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetun yhteisön puolesta tai johdolla toimiva oikeushenkilö, yhteisö tai elin.

3. Kielletään suora tai välillinen uusien lainojen tai luottojen myöntäminen tai osallistuminen järjestelyyn sellaisen uuden lainan tai luoton myöntämiseksi, jonka maturiteetti on yli 30 päivää, 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulle oikeushenkilölle, yhteisölle tai elimelle 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen.

Kieltoa ei sovelleta seuraaviin:

- a) lainat tai luotot, joiden erityisenä ja dokumentoituna tavoitteena on tarjota rahoitusta sellaiseen unionin ja jonkin kolmannen valtion väliseen tavaroiden ja muiden kuin rahoituspalvelujen tuontiin tai vientiin, jota kiellot eivät koske, mukaan lukien sellaisiin kolmannelle valtiosta hankittaviin tavaroihin ja palveluihin liittyvät menot, jotka ovat tarpeen vienti- tai tuontisopimuksen täytäntöönpanoa varten; tai
- b) lainat, joiden erityisenä ja dokumentoituna tavoitteena on tarjota hätärahoitusta sellaisten unioniin sijoittautuneiden oikeushenkilöiden vakavaraisuus- ja likviditeettikriteerien täyttämiseksi, joiden omistusoikeuksista liitteessä III mainittu yhteisö [eli Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank (VEB) ja Rosselkhozbank] omistaa yli 50 prosenttia.

– –

- 23 Saman asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava tämän asetuksen säännösten rikkomisesta määrättäviä seuraamuksia koskevat säännöt ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

- 24 Asetuksen N:o 833/2014 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on määrätty tämän asetuksen nojalla, ei oteta huomioon, mukaan lukien korvausvaateet tai muut tämänkaltaiset vaateet, kuten korvausvaatimukset tai vakuuteen perustuvat vaatimukset, erityisesti joukkolainan, vakuuden tai korvauksen, etenkin missä tahansa muodossa olevan rahallisen vakuuden tai rahallisen korvauksen, pidentämistä tai maksamista koskevat vaateet, jos vaateen esittää:

- a) edellä 5 artiklan – – 2 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitetut tai liitteessä – – VI luetellut yhteisöt [eli Rosneft, Transneft ja Gazprom Neft];
- b) muu venäläinen henkilö, yhteisö tai elin;
- c) henkilö, yhteisö tai elin, joka toimii tämän kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetun henkilön, yhteisön tai elimen välityksellä tai puolesta.

2. Kaikissa vaateen täytäntöönpanoa koskeissa menettelyissä todistustaakka sen osoittamiseksi, että vaateen täyttäminen ei ole kiellettyä 1 kohdan nojalla, kuuluu sille henkilölle, joka vaatii vaateen täytäntöönpanoa.

3. Tämä artikla ei vaikuta 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden, yhteisöjen ja elinten oikeuteen saattaa sopimusvelvoitteiden täyttämättä jättämisen lainmukaisuus oikeuden tutkittavaksi tämän asetuksen mukaisesti.”

- 25 Asetuksen N:o 833/2014 liitteessä II luetellaan tuotteet, joiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin Venäjälle vaaditaan kyseisen asetuksen 3 artiklan mukaan etukäteinen lupa.

Pääasian taustalla olevat tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 26 Unionin jäsenvaltioiden valtionpäämiehet tai hallitusten päämiehet tuomitsivat 6.3.2014 ”Venäjän federaation ilman edeltävää provokaatiota toteuttaman loukkauksen Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta kohtaan”, minkä jälkeen he päättivät keskeyttää Venäjän federaation kanssa käytävät kahdenväliset neuvottelut viisumiasioista ja uudesta kattavasta sopimuksesta, jolla oli tarkoitus korvata EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus, ja totesivat, että Venäjän federaation toteuttamilla millä tahansa muilla toimilla Ukrainan tilanteen epävakauttamiseksi olisi kauaskantoisia seurauksia yhtäältä unionin ja sen jäsenvaltioiden ja toisaalta Venäjän federaation välisiin suhteisiin useilla eri talouden aloilla.
- 27 Neuvosto toteutti sittemmin vuoden 2014 aikana yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) yhteydessä joukon rajoittavia toimenpiteitä sellaisten Venäjän federaation toimien johdosta, joiden katsottiin epävakauttavan Ukrainan tilannetta. Koska Ukrainassa vallinnut tilanne oli vakava siitä huolimatta, että vuoden 2014 maaliskuussa tiettyihin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin oli kohdistettu matkustusrajoituksia ja niiden varat oli jäädytetty, neuvosto antoi 31.7.2014 päätöksen 2014/512, jota muutettiin tämän jälkeen saman vuoden syys- ja joulukuussa, ottaakseen käyttöön kohdennettuja rajoittavia toimenpiteitä pääomamarkkinoille pääsyn, puolustuksen, kaksikäyttötuotteiden ja arkaluonteisten teknologioiden alalla erityisesti energiasektorilla.
- 28 Koska neuvosto katsoi, että viimeksi mainitut toimenpiteet kuuluivat EUT-sopimuksen soveltamisalaan ja niiden täytäntöönpano edellytti lainsäädäntöä unionin tasolla, se antoi asetuksen N:o 833/2014, jossa on yksityiskohtaisempia säännöksiä päätöksen 2014/512 säännösten täytäntöön panemiseksi sekä unionin tasolla että jäsenvaltioissa. Kyseistä asetusta, joka annettiin alun perin samana päivänä kuin mainittu päätös, mukautettiin samanaikaisesti mainitun päätöksen kanssa tuohon päätökseen myöhemmin tehtyjen muutosten mukaisesti.
- 29 Kyseisten rajoittavien toimenpiteiden tavoitteena todettiin olevan niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen. Tätä varten päätöksessä 2014/512 otettiin erityisesti käyttöön tiettyjen öljyalalle Venäjälle tarkoitettujen tuotteiden ja arkaluonteisten teknologioiden vientiä koskevia kieltoja ja tiettyjen kyseisen alan toimijoiden pääsyä Euroopan pääomamarkkinoille koskevia rajoituksia.
- 30 Rosneft on Venäjällä rekisteröity yhtiö, joka on erikoistunut öljy- ja kaasualaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamien tietojen mukaan Rosneftegaz OJSC, joka on Venäjän valtion omistama yhteisö, omistaa 69,5 prosenttia kyseisen yhtiön yhtiöosuuksista. Brittiläisen BP plc -öljy-yhtiön tytäryhtiö BP Russian Investments Ltd omistaa Rosneftin yhtiöosuuksista vähemmistöosuuden eli 19,75 prosenttia. Loput 10,75 prosenttia Rosneftin osakkeista noteerataan arvopaperipörssissä. Ennakkoratkaisupyyntöön mukaan Rosneftin ja sen konsernin yhtiöiden

toimintaan kuuluu hiilivedyn etsintä ja tuotanto, tuotantoketjun alkupään offshore-hankkeet, hiilivedyn jalostus ja raakaöljyn, maakaasun ja eri tuotteiden myynti Venäjällä ja ulkomailla. Se harjoittaa etsintätoimintaa vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä arktisella alueella sekä liuskekivimuodostumissa.

- 31 Rosneft on mainittu 8.9.2014 alkaen päätöksen 2014/512 ja tämän johdosta asetuksen N:o 833/2014 liitteissä yhteisönä, jota osa kyseisillä toimilla käyttöön otetuista rajoituksista koskee.
- 32 Rosneft on nostanut rajoittavista toimenpiteistä kanteita unionin tuomioistuimissa sekä kansallisissa tuomioistuimissa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Se nosti 9.10.2014 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, joka on edelleen vireillä ja jossa vaaditaan riidanalaisten toimien kumoamista. Tämän jälkeen kyseinen yhtiö nosti 20.11.2014 judicial review -kanteen High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionissa (Divisional Court) (alioikeus (Englanti ja Wales), Queen's Bench -osasto (useamman tuomarin kokoonpano), Yhdistynyt kuningaskunta). Viimeksi mainitussa menettelyssä Rosneft väittää, että sekä neuvoston toteuttamat rajoittavat toimenpiteet että kansalliset toimenpiteet, joilla viimeksi mainitut toimenpiteet pannaan täytäntöön, ovat pätemättömiä.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan sen käsiteltäväksi saatetun judicial review -kanteen kohteena ovat ensisijaisesti pääasian vastaajien toteuttamat kansalliset toimenpiteet niiden unionin toimien täytäntöön panemiseksi, joilla riitautetut rajoittavat toimenpiteet on otettu käyttöön. Kyseinen tuomioistuinvalvonta koskee yhtäältä sen säännösten laillisuutta, jolla määrätään rikosoikeudellisia seuraamuksia asetuksen N:o 833/2014 rahoituspalveluja ja öljyalaa koskevien säännösten rikkomisesta, ja toisaalta eräiden sellaisten FCA:n lausuntojen paikkansapitävyyttä, jotka koskevat rahoitustuen käsitettä ja kyseisen asetuksen soveltamista siirtokelpoisiin arvopapereihin, jotka on laskettu liikkeelle maailmanlaajuisina talletustodistuksina (Global Depositary Receipts, jäljempänä GDR).
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että mainittu kanne koskee myös unionin oikeuden toimien pätevyyttä. Se katsoo tältä osin 22.10.1987 annettuun tuomioon Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452) viitaten, ettei sillä ole toimivaltaa valvoa kyseisten toimien pätevyyttä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei halua ottaa kantaa unionin tuomioistuimen toimivaltaan harjoittaa tällaista valvontaa etenkin YUTP:n yhteydessä toteutettujen toimien osalta, mutta se muistuttaa kuitenkin, että kyseisellä alalla toteutetuilla toimenpiteillä saattaa olla vakavia seurauksia luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille ja että periaate, joka koskee mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuinten käsiteltäväksi täytäntöönpanovallan toteuttamien toimien laillisuuden tutkimiseksi, on luonteeltaan perustavanlaatuinen.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Rosneft väittää lähinnä, että riidanalaiset toimet ovat ensinnäkin ristiriidassa useiden EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen artiklojen kanssa. Niiden osalta ei toiseksi ole noudatettu SEUT 296 artiklassa määrättyä perusteluvollisuutta eikä näin ollen oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja tehokkaaseen oikeussuojaan. Kyseisten toimien öljyalaa koskevat säännökset ovat kolmanneksi ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, ja niiden antaminen merkitsee sitä, että neuvosto on käyttänyt väärin harkintavaltaansa. Kyseiset säännökset ovat neljänneksi suhteettomia mainituilla toimilla tavoiteltuun päämäärään, ja niillä puututaan Rosneftin vapauteen harjoittaa liiketoimintaa sekä sen omaisuudensuojaan. Rosneft katsoo viidenneksi, ettei asetuksella N:o 833/2014 panna päätöstä 2014/512 asianmukaisesti täytäntöön. Rosneft väittää lopuksi kuudenneksi, että koska jäsenvaltioiden on määrättävä seuraamuksista riidanalaisten toimien täytäntöönpanon varmistamiseksi, riidanalaisten toimien säännösten epätarkkuudella loukataan oikeusvarmuuden periaatetta ja rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta.
- 36 Jos unionin tuomioistuin toteaa, että riidanalaiset toimet ovat päteviä, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyjä niiden tulkinnasta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden sanamuotoa on tulkittava yhtenäisesti koko

unionissa, ja selittää todenneensa pääasian kuluessa, että toisten jäsenvaltioiden viranomaisten käytännössä on eroja siinä tulkinnassa, joka riidanalaisten toimien eräistä säännöksistä on omaksuttava.

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää lopuksi, että se on tutkinut pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten argumentaation mahdollisuudesta esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö nyt käsiteltävässä asiassa etenkin siltä osin kuin Rosneft on jo nostanut riidanalaisista toimista kumoamiskanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että 14.12.2000 annettuun tuomioon Masterfoods ja HB (C-344/98, EU:C:2000:689) perustuvan oikeuskäytännön perusteella sen asiana on arvioida, onko asian käsittelyä lykättävä siihen saakka, että tällainen kumoamiskanne ratkaistaan lopullisesti, vai onko unionin tuomioistuimelle esitettävä ennakkoratkaisukysymys.

38 Tässä tilanteessa High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun otetaan huomioon erityisesti SEU 19 artiklan 1 kohta, SEU 24 artikla, SEU 40 artikla, [Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja)] 47 artikla ja SEUT 275 artiklan toinen kohta, onko unionin tuomioistuimella toimivalta antaa SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisu päätöksen [2014/512] 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 kohdan, 4 artiklan, 4 a artiklan, 7 artiklan ja liitteen III pätevyydestä?

2) a) Onko yksi tai useampi asetuksen [N:o 833/2014] ja, sikäli kuin unionin tuomioistuin on toimivaltainen, päätöksen [2014/512] seuraavista säännöksistä (jäljempänä asianomaiset toimenpiteet) pätemätön:

i) päätöksen [2014/512] 4 artikla ja 4 a artikla

ii) asetuksen [N:o 833/2014] 3 artikla, 3 a artikla, 4 artiklan 3 ja 4 kohta sekä liite II

(jäljempänä yhteisesti öljyalaa koskevat säännökset)

iii) päätöksen [2014/512] 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 kohta ja liite III

iv) asetuksen [N:o 833/2014] 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 5 artiklan 3 kohta ja liite VI

(jäljempänä yhteisesti arvopapereita ja lainanantoa koskevat säännökset)

v) päätöksen [2014/512] 7 artikla ja

vi) asetuksen [N:o 833/2014] 11 artikla?

b) Jos asianomaiset toimenpiteet ovat päteviä, onko oikeusvarmuuden periaatteen ja nolla poena sine lege certa -periaatteen vastaista se, että jäsenvaltio määrää asetuksen [N:o 833/2014] 8 artiklan perusteella rikosoikeudellisia seuraamuksia ennen kuin unionin tuomioistuin on riittävästi selventänyt merkityksellisen rikoksen ulottuvuutta?

3) Siltä osin kuin kysymyksessä 2 a) tarkoitetut asian kannalta merkitykselliset kiellot tai rajoitukset ovat päteviä,

a) sisältyykö asetuksen [N:o 833/2014] 4 artiklan 3 kohdan käsitteeseen 'rahoitustuki' maksun käsittely pankissa tai muussa rahalaitoksessa?

b) kielletäänkö asetuksen [N:o 833/2014] 5 artiklassa maailmanlaajuisten talletustodistusten [– – GDR], jotka on laskettu liikkeelle 12.9.2014 tai sen jälkeen jonkin liitteessä VI luetellun yhteisön kanssa tehdyn talletussopimuksen perusteella, liikkeeseenlasku tai kaikenlainen muu käsittely jonkin liitteessä VI mainitun yhteisön ennen 12.9.2014 liikkeelle laskettujen osakkeiden osalta?

c) Jos unionin tuomioistuin katsoo, että epäselvyydet voidaan asianmukaisesti poistaa unionin tuomioistuimen antamalla lisäohjeilla, miten päätöksen [2014/512] 4 artiklaan ja asetuksen [N:o 833/2014] 3 artiklaan ja 3 a artiklaan sisältyviä käsitteitä 'liuskekivi' ja 'vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä' on tulkittava? Jos unionin tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena ja

asianmukaisena, voiko se erityisesti esittää geologisen tulkinnan liuskekiven käsitteestä, jota on käytettävä asetuksen täytäntöönpanon yhteydessä, ja selvittää, onko etäisyys 'vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä' mitattava porauskohdasta vai muualta?"

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

- 39 Rosneft pyysi 10.8.2016 päivätyllä asiakirjalla suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista.
- 40 Se väittää pyyntönsä tueksi heti alkuun, että julkisasiamiehen 31.5.2016 antamassaan ratkaisuehdotuksessa tekemä arviointi on virheellinen siltä osin kuin on kyse neuvostolle kuuluvasta velvollisuudesta perustella kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden toteuttaminen. Kyseinen arviointi paljastaa myös, ettei mainittujen rajoittavien toimenpiteiden ja unionin Iranin ydinohjelman yhteydessä toteuttamien toimenpiteiden välisiä eroja ole ymmärretty oikein, ja unionin tuomioistuimen on siis saatava tältä osin lisätietoja. Julkisasiamies on arvioinut lisäksi SEU 31 artiklassa tarkoitettua lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien toimien käsitettä siitä lähestymistavasta poiketen, jota on suositeltu julkisasiamies Wahlin asiassa, jossa annettiin 19.7.2016 tuomio H v. neuvosto ja komissio (C-455/14 P, EU:C:2016:212), antamassa ratkaisuehdotuksessa, joka on annettu nyt käsiteltävässä asiassa asianosaisten kuulemiseksi järjestetyn istunnon jälkeen. Suullinen käsittely on Rosneftin mukaan aloitettava uudelleen myös, koska sekä unionin tuomioistuimen toimivalta että mahdollisuudet panna sen tuomiot täytäntöön saattavat muuttua nopeasti Yhdistyneessä kuningaskunnassa kyseisen valtion Euroopan unioniin kuulumisesta 23.6.2016 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen johdosta.
- 41 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta tai myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 83 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (tuomio 15.9.2011, Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei sen sijaan määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 16.12.2010, Stichting Natuur en Milieu ym., C-266/09, EU:C:2010:779, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Siltä osin kuin on kyse Rosneftin huomautuksista, jotka koskevat julkisasiamiehen nyt käsiteltävässä asiassa esittämään ratkaisuehdotukseen sisältyvää argumentaatiota, on korostettava, että niillä pyritään enimmäkseen arvostelemaan kyseistä ratkaisuehdotusta. Edellä olevassa kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, ettei tällaisten huomautusten esittämisestä ole määrätty asian käsittelyä unionin tuomioistuimessa sääntelevissä teksteissä.
- 43 Pyyntöstä, jolla pyritään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamiseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa kyseisen valtion Euroopan unioniin kuulumisesta 23.6.2016 järjestetyn kansanäänestyksen johdosta, on lisäksi todettava, ettei Rosneft selitä, miltä osin kyseisellä tapahtumalla voisi sinänsä olla vaikutusta unionin tuomioistuimen toimivaltaan tai sen tuomioiden sitovuuteen.
- 44 Unionin tuomioistuin katsoo näin ollen julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on nyt käsiteltävässä tapauksessa käytössään kaikki seikat, jotka ovat tarpeen ennakkoratkaisupyyntöön esittäneen tuomioistuimen kysymyksiin vastaamiseksi, ja että asianosaiset ovat voineet lausua kaikista niistä seikoista, jotka ovat tarpeen kyseessä olevan asian ratkaisemiseksi.
- 45 Näin ollen pyyntö suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisessä kysymyksessään lähinnä, onko SEU 19, SEU 24, SEU 40 ja SEUT 275 artiklaa sekä perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisu päätöksen 2014/512 kaltaisen YUTP:aa koskevien määräysten perusteella annetun toimen pätevydestä.
- 47 Ennen kuin tuon kysymyksen asiasisältöön otetaan kantaa, on tutkittava väitteet, jotka eräät osapuolet ovat esittäneet mainitun kysymyksen tutkittavaksi ottamisesta.

Tutkittavaksi ottaminen

- 48 Viron ja Puolan hallitukset sekä neuvosto ovat sitä mieltä, ettei ensimmäistä kysymystä voida ottaa tutkittavaksi. Ne katsovat, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole selittänyt tuon kysymyksen ja kansallisella tasolla vireillä olevan oikeudenkäyntimenettelyn välistä yhteyttä, ja epäilevät tarvetta antaa vastaus mainittuun kysymykseen. Neuvosto väittää lisäksi, että pääasiassa esitetyt kysymykset voidaan ratkaista yksinomaan asetuksen N:o 833/2014 valossa tarvitsematta ottaa kantaa päätöksen 2014/512 pätevyteen.
- 49 Tässä yhteydessä on muistettava, että kun kansallisessa tuomioistuimessa tulee esiin kysymys unionin toimielinten tekemän toimen pätevydestä, kansallisen tuomioistuimen asiana on ratkaista, onko vastaus ennakkoratkaisukysymykseen tältä osin tarpeen sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi, ja siis päättää pyytää unionin tuomioistuimelta ratkaisua tähän kysymykseen. Jos kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden säännön pätevyttä, unionin tuomioistuimen on siis lähtökohtaisesti ratkaistava ne (tuomio 3.6.2008, Intertanko ym., C-308/06, EU:C:2008:312, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 50 Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta SEUT 267 artiklassa tarkoitetun kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen ainoastaan, jos muun muassa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa mainittuja ennakkoratkaisupyyntöjen sisältöä koskevia vaatimuksia ei ole noudatettu tai jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeussäännön tulkittamisella tai pätevyyden arvioimisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen (ks. vastaavasti tuomio 10.12.2002, British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, 35 kohta; tuomio 5.7.2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, 19 kohta ja tuomio 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, 54 kohta).
- 51 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että Rosneft on riitauttanut pääasian oikeudenkäynnissä päätöksen 2014/512 eräiden säännösten pätevyyden. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan siinä käydyt keskustelut ovat koskeneet muun muassa ehdotusta, jonka mukaan sen on siinä tapauksessa, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa ottaa kantaa kyseisen päätöksen pätevyteen, varmistettava SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, että käytössä on tarvittavat oikeussuojakeinot tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi YUTP:n alalla.
- 52 Siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen on arvioitava omaa toimivaltaansa unionin tuomioistuimen toimivallan perusteella, ensimmäinen kysymys, joka koskee unionin tuomioistuimen toimivaltaa, liittyy suoraan pääasian kohteeseen.

- 53 Lisäksi on katsottava, että pääasiassa esitettyjen kysymysten tutkiminen pelkästään asetuksen N:o 833/2014 valossa saattaa osoittautua riittämättömäksi niiden ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien huolenaiheiden ratkaisemiseksi, jotka koskevat asianomaisten rajoittavien toimenpiteiden pätevyyttä.
- 54 Mainittu tuomioistuin näet katsoo, että se, ettei YUTP:n yhteydessä annettuja neuvoston päätöksiä voida riitauttaa, saattaisi loukata perusoikeutta saattaa asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa, ja huomauttaa, että SEU 19 artiklassa edellytetään tehokkaan oikeussuojan takaamista unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.
- 55 Yhtäältä on siis niin, että koska SEUT 215 artiklan nojalla annetun asetuksen pätevyys edellyttää, että sitä ennen on annettu pätevä päätös YUTP:aa koskevien määräysten mukaisesti, kysymys päätöksen 2014/512 pätevyydestä on merkityksellinen nyt käsiteltävän asian asiayhteydessä.
- 56 Toisaalta on huomautettava, että jäsenvaltioiden on SEU 29 artiklan mukaan varmistettava, että niiden kansallinen politiikka on unionin YUTP:n yhteydessä esittämien kantojen mukaista. Tästä seuraa, että asetuksen N:o 833/2014 mahdollisella pätemättömyydellä ei lähtökohtaisesti ole vaikutusta jäsenvaltioiden velvollisuuteen varmistaa, että niiden kansallinen politiikka on päätöksen 2014/514 nojalla käyttöön otettujen rajoittavien toimenpiteiden mukaista. Siltä osin kuin unionin tuomioistuimella on toimivalta tutkia päätöksen 2014/512 pätevyys, tällainen tutkinta on siis tarpeen kyseisestä päätöksestä seuraavien velvollisuuksien ulottuvuuden määrittämiseksi siitä riippumatta, onko asetus N:o 833/2014 pätevä.
- 57 Kaikista edellä esitetyistä seikoista seuraa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä ensimmäinen kysymys voidaan ottaa tutkittaviksi.

Asiakysymys

- 58 Yhdistyneen kuningaskunnan, Tšekin, Viron, Ranskan ja Puolan hallitukset sekä neuvosto ovat sitä mieltä, että unionin tuomioistuimella ei ole SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisen virkkeen ja SEUT 275 artiklan nojalla toimivaltaa antaa ennakkoratkaisua päätöksen 2014/512 pätevyydestä.
- 59 Komission mukaan SEU 24 artiklan 1 kohta ja SEUT 275 artikla eivät estä sitä, että unionin tuomioistuimella voi olla toimivalta ottaa kantaa päätöksen 2014/512 pätevyyteen myös ennakkoratkaisupyyntön yhteydessä. Jotta unionin tuomioistuimella on toimivalta tällaisessa tilanteessa, on komission mukaan kuitenkin tarpeen yhtäältä, että pääasian kantaja, joka saattaa asian kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, täyttää SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa määrätty edellytykset, ja toisaalta, että menettelyn kohteena on tutkia luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistettujen rajoittavien toimenpiteiden laillisuus. Komission mielestä nämä edellytykset eivät ole täyttyneet nyt käsiteltävässä tapauksessa.
- 60 Aluksi on todettava, että vaikka SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisen virkkeen ja SEUT 275 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla unionin tuomioistuimella ei lähtökohtaisesti ole toimivaltaa YUTP:aa koskevien määräysten eikä niiden nojalla annettujen toimien osalta (ks. tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ja komissio, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39 kohta), on kuitenkin pidettävä mielessä, että perussopimuksilla otetaan nimenomaisesti käyttöön kaksi kyseistä periaatetta koskevaa poikkeusta. Yhtäältä näet sekä SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisessä virkkeessä että SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuimella on toimivalta valvoa SEU 40 artiklan noudattamista. Toisaalta SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisessä virkkeessä unionin tuomioistuimelle annetaan toimivalta tutkia eräiden SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen päätösten laillisuus. Viimeksi mainitussa määräyksessä määrätään puolestaan unionin tuomioistuimen toimivallasta ratkaista SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu

edellytyksin vireille pannut kanteet, jotka koskevat neuvoston YUTP:aa koskevien määräysten nojalla tekemän, luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilölle osoitettuja rajoittavia toimenpiteitä sisältävän päätöksen laillisuuden tutkimista.

- 61 On siis katsottava, että ensimmäiseen kysymykseen sisältyy lähinnä kahdenlaisia kysymyksiä. Tuolla kysymyksellä pyritään ensinnäkin määrittämään, onko unionin tuomioistuimella toimivalta valvoa kansallisen tuomioistuimen SEUT 267 artiklan nojalla esittämän ennakkoratkaisupyyntö perusteella, onko neuvosto noudattanut SEU 40 artiklaa, kun kyseinen toimielin on antanut päätöksen 2014/512. Sen tavoitteena on toiseksi tarkastaa, onko unionin tuomioistuimella toimivalta tutkia luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistettujen rajoittavien toimenpiteiden, joiden toteuttamisesta kyseisessä päätöksessä säädetään, laillisuus paitsi silloin, kun kyseiset henkilöt nostavat näistä toimenpiteistä kumoamiskanteen unionin tuomioistuimissa SEUT 256 ja SEUT 263 artiklan nojalla, myös siinä tilanteessa, jossa kansallinen tuomioistuin, jolla on epäilyjä tällaisten toimenpiteiden pätevydestä, on saattanut asian vireille unionin tuomioistuimessa SEUT 267 artiklassa määrätyn ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä.
- 62 Tältä osin on huomautettava ensinnäkin unionin tuomioistuimella olevasta toimivallasta valvoa SEU 40 artiklan noudattamista, että perussopimuksissa ei määrätä mistään erityisestä tavasta suorittaa tällainen tuomioistuinvalvonta. Kyseinen valvonta kuuluu näin ollen siihen yleiseen toimivaltaan, joka unionin tuomioistuimella on SEU 19 artiklan mukaan huolehtia siitä, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia. Kun SEU 19 artiklassa määrätään tällaisesta yleisestä toimivallasta, sen 3 kohdan b alakohdassa todetaan lisäksi, että unionin tuomioistuin antaa kansallisten tuomioistuinten pyynnöstä ennakkoratkaisun muun muassa unionin toimielinten antamien toimien pätevydestä.
- 63 Unionin tuomioistuimella on siis toimivalta ottaa kantaa ennakkoratkaisupyyntöön, joka koskee päätöksen 2014/512 yhteensoveltuvuutta SEU 40 artiklan kanssa.
- 64 Toiseksi on pohdittava unionin tuomioistuimen toimivaltaa antaa ennakkoratkaisu päätöksen 2014/512 kaltaisten YUTP:n alalla annettujen päätösten pätevyyden arvioimisesta silloin, kun kyseisillä päätöksillä kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin.
- 65 SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisen virkkeen ja SEUT 275 artiklan toisen alakohdan sanamuodon mukaan unionin tuomioistuimelle on annettu perussopimuksissa toimivalta tutkia luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettuja rajoittavia toimenpiteitä sisältävän neuvoston päätöksen laillisuus. Kun näin ollen unionin tuomioistuimella on SEU 24 artiklan 1 kohdan mukaan toimivalta tutkia tiettyjen SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen päätösten laillisuus, viimeksi mainitussa artiklassa määrätään, että unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu edellytyksin vireille pannut kanteet, jotka koskevat kyseistä laillisuuden tutkintaa.
- 66 Unionin toimiin kohdistuva laillisuusvalvonta, josta unionin tuomioistuin huolehtii perussopimusten nojalla, perustuu vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kahteen toisiaan täydentävään tuomioistuinmenettelyyn. Yhtäältä näet EUT-sopimuksen 263 ja 277 artiklalla sekä toisaalta sen 267 artiklalla on luotu täysin kattava oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa unionin toimiin kohdistuva laillisuusvalvonta antamalla se unionin tuomioistuinten tehtäväksi (tuomio 23.4.1986, *Les Verts v. parlamentti*, 294/83, EU:C:1986:166, 23 kohta; tuomio 25.7.2002, *Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto*, C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40 kohta ja tuomio 3.10.2013, *Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 92 kohta).
- 67 Tähän kattavaan oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmään kuuluu erottamattomasti se, että yksityisillä on kansallisessa tuomioistuimessa nostetun kanteen yhteydessä oikeus riitauttaa sellaisiin unionin toimiin sisältyvien säännösten laillisuus, jotka ovat perustana niiden osalta annetulle

päätökselle tai kansalliselle toimelle, vetoamalla viimeksi mainitun päätöksen tai toimen pätemättömyyteen ja vaatia kyseistä tuomioistuinta, jolla ei ole toimivaltaa itse todeta tällaista pätemättömyyttä, esittämään tämän osalta unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, jolle yksityisillä ole kiistatta ollut oikeutta nostaa mainituista säännöksistä kannetta SEUT 263 artiklan nojalla eivätkä ne ole käyttäneet kyseistä oikeutta asetetussa määräajassa (ks. vastaavasti tuomio 15.2.2001, Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, 35 ja 36 kohta sekä tuomio 29.6.2010, E ja F, C-550/09, EU:C:2010:382, 45 ja 46 kohta).

- 68 Pätevyyden arviointia koskeva ennakkoratkaisupyyntö on siten kumoamiskanteen tavoin keino valvoa unionin toimien laillisuutta (ks. tuomio 22.10.1987, Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, 16 kohta; tuomio 21.2.1991, Zuckerfabrik Süderdithmarschen ja Zuckerfabrik Soest, C-143/88 ja C-92/89, EU:C:1991:65, 18 kohta; tuomio 6.12.2005, ABNA ym., C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04, EU:C:2005:741, 103 kohta ja tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 95 kohta).
- 69 Tämä unionin oikeussuojajärjestelmän olennainen ominaispiirre ulottuu myös sellaisten päätösten laillisuuden tutkintaan, joilla oikeushenkilöihin ja luonnollisiin henkilöihin kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä YUTP:n yhteydessä.
- 70 EU-sopimuksesta ja EUT-sopimuksesta ei näet seuraa, että unionin yleisessä tuomioistuimessa SEUT 256 ja SEUT 263 artiklan yhdistettyjen määräysten nojalla nostettu kumoamiskanne on ainoa keino tutkia sellaisten päätösten laillisuus, joilla oikeushenkilöihin ja luonnollisiin henkilöihin kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä, ja että tällaisiin keinoihin ei kuulu erityisesti pätevyyden arviointia koskeva ennakkoratkaisupyyntö. SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisessä virkkeessä ei viitata tältä osin SEUT 275 artiklan toiseen kohtaan sen määrittämiseksi, minkätyyppisessä menettelyssä unionin tuomioistuin voi tutkia tiettyjen päätösten laillisuuden, vaan sen määrittämiseksi, minkätyyppisten päätösten laillisuuden unionin tuomioistuin voi tutkia missä tahansa menettelyssä, jonka kohteena on tällainen laillisuusvalvonta.
- 71 Koska sellaisen päätöksen täytäntöönpano, jolla oikeushenkilöihin tai luonnollisiin henkilöihin kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä, on osittain jäsenvaltioiden vastuulla, pätevyyden arvioimista koskevan ennakkoratkaisupyynnön keskeisenä tehtävänä on varmistaa tehokas oikeussuoja etenkin, kun – kuten pääasiassa – sekä kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden laillisuus että YUTP:n alalla annetun, kyseisten toimenpiteiden taustalla olevan päätöksen itsensä laillisuus on kyseenalaistettu kansallisen tuomioistuinmenettelyn yhteydessä. Kun näet pidetään mielessä se, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallinen politiikka on SEU 29 artiklan nojalla tehdyissä neuvoston päätöksissä esitettyjen unionin kantojen mukaista, se, että mainitut päätökset voidaan saattaa tuomioistuinvalvonnan piiriin, on välttämätöntä silloin, kun mainituilla päätöksillä otetaan käyttöön luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistettuja rajoittavia toimenpiteitä.
- 72 Kuten sekä SEU 2 artiklasta, joka kuuluu EU-sopimuksen yhteisiin määräyksiin, että SEU 21 artiklasta, joka koskee unionin ulkoista toimintaa ja johon YUTP:aa koskevassa SEU 23 artiklassa viitataan, ilmenee, yksi unionin perustana olevista arvoista on oikeusvaltio (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ja komissio, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 73 Perusoikeuskirjan 47 artiklan, jossa toistetaan tehokkaan oikeussuojan periaate, ensimmäisessä kohdassa edellytetään lisäksi, että jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattu oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava kyseisessä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa. On huomautettava, että unionin oikeuden määräysten ja säännösten noudattamisen varmistamiseen tarkoitettun tehokkaan tuomioistuinvalvonnan itse olemassaolo kuuluu erottamattomana osana oikeusvaltioon (ks. tuomio 18.12.2014, Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, 45 kohta ja tuomio 6.10.2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, 95 kohta).

- 74 Vaikka perusoikeuskirjan 47 artiklalla ei voida tosin antaa toimivaltaa unionin tuomioistuimelle silloin, kun sitä ei sillä perussopimusten mukaan ole, tehokkaan oikeussuojan periaate edellyttää kuitenkin, että unionin tuomioistuimen toimivallan sulkemista pois YUTP:n alalla tulkitaan suppeasti.
- 75 Koska menettelyllä, jonka nojalla unionin tuomioistuin voi antaa ennakkoratkaisun, pyritään unionin tuomioistuimelle SEU 19 artiklan 1 kohdassa annetun tehtävän mukaan huolehtimaan siitä, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia, unionin tuomioistuimelle SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa, johon SEU 24 artiklan 1 kohdassa viitataan, myönnetyn toimivallan tulkitseminen suppeasti olisi ristiriidassa SEU 19 artiklan 1 kohdan ja tehokkaan oikeussuojan periaatteen tavoitteiden kanssa (ks. analogisesti tuomio 27.2.2007, Gestoras Pro Amnistía ym. v. neuvosto, C-354/04 P, EU:C:2007:115, 53 kohta; tuomio 27.2.2007, Segi ym. v. neuvosto, C-355/04 P, EU:C:2007:116, 53 kohta; tuomio 24.6.2014, parlamentti v. neuvosto, C-658/11, EU:C:2014:2025, 70 kohta; tuomio 12.11.2015, Elitaliana v. Eulex Kosovo, C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42 kohta sekä tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ja komissio, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 40 kohta).
- 76 Siltä osin kuin unionin tuomioistuimella on SEU 24 artiklan 1 kohdan ja SEUT 275 artiklan toisen kohdan nojalla asiallinen toimivalta ottaa kantaa unionin toimien pätevyyteen muun muassa silloin, kun on kyse luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistetuista rajoittavista toimenpiteistä, olisi siis perussopimuksilla käyttöön otetun oikeussuojajärjestelmän rakenteen vastaista tulkita viimeksi mainittua määräystä siten, että sen mukaan jäsenvaltioiden tuomioistuimilla ei ole mahdollisuutta esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä sellaisten neuvoston päätösten pätevyydestä, joissa säädetään tällaisten toimenpiteiden käyttöön ottamisesta.
- 77 Lopuksi on hylättävä väite, jonka mukaan pelkästään kansallisten tuomioistuinten asiana on varmistaa tehokas oikeussuoja silloin, kun unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa antaa ennakkoratkaisua sellaisten YUTP:n alalla annettujen päätösten pätevyydestä, joilla otetaan käyttöön luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistettuja rajoittavia toimenpiteitä.
- 78 Oikeussuojajärjestelmälle välttämätön johdonmukaisuus edellyttää näet vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitä, että toimivalta todeta unionin toimielinten toimien pätemättömyys, johon on vedottu kansallisessa tuomioistuimessa, kuuluu yksinomaan unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 22.10.1987, Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, 17 kohta ja tuomio 6.10.2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, 62 kohta). Sama päätelmä on tehtävä siltä osin kuin on kyse YUTP:n alalla annetuista päätöksistä, joiden osalta unionin tuomioistuimelle on annettu perussopimuksissa laillisuusvalvontaa koskeva toimivalta.
- 79 Unionin tuomioistuin on lisäksi parhaimmassa asemassa lausumaan unionin toimien pätevyydestä, kun otetaan huomioon sillä ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä olevat mahdollisuudet yhtäältä kerätä jäsenvaltioiden ja niiden unionin toimielinten huomautukset, joiden toimet on riitautettu, ja toisaalta vaatia niitä jäsenvaltioita ja unionin toimielimiä, elimiä tai laitoksia, jotka eivät ole oikeudenkäynnissä asianosaisia, antamaan kaikki tiedot, joita unionin tuomioistuin pitää oikeudenkäynnin kannalta tarpeellisina (ks. vastaavasti tuomio 22.10.1987, Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, 18 kohta).
- 80 Tätä päätelmää tukee SEUT 267 artiklan keskeinen tavoite, jona on varmistaa, että kansalliset tuomioistuimet soveltavat unionin oikeutta yhtenäisesti, ja kyseinen tavoite on yhtä pakottava sekä sellaisten päätösten, joilla luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä, että muiden unionin toimien laillisuusvalvonnan osalta. Tällaisten päätösten osalta näet jäsenvaltioiden tuomioistuinten erilaiset käsitykset unionin toimien pätevyydestä saattaisivat vaarantaa itse unionin oikeusjärjestyksen yhtenäisyyden ja loukata oikeusvarmuuteen liittyvää perustavanlaatuista vaatimusta (ks. analogisesti tuomio 22.2.1990, Busseni, C-221/88, EU:C:1990:84, 15 kohta; tuomio 6.12.2005, Gaston Schul Douane-expediteur, C-461/03, EU:C:2005:742, 21 kohta ja tuomio 21.12.2011, Air Transport Association of America ym., C-366/10, EU:C:2011:864, 47 kohta).

- 81 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että SEU 19, SEU 24, SEU 40 ja SEUT 275 artiklaa sekä perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisu päätöksen 2014/512 kaltaisen YUTP:aa koskevien määräysten perusteella annetun toimen pätevydestä siltä osin kuin ennakkoratkaisupyyntö koskee joko sen valvomista, onko kyseisessä päätöksessä noudatettu SEU 40 artiklaa, tai sen tutkimista, ovatko luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistetut rajoittavat toimenpiteet laillisia.

Toisen kysymyksen a kohta

- 82 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo toisen kysymyksensä a kohdassa unionin tuomioistuimelta päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 kohdan, 4 artiklan, 4 a artiklan, 7 artiklan ja liitteen III sekä asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan, 3 a artiklan, 4 artiklan 3 ja 4 kohdan, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 5 artiklan 3 kohdan, 11 artiklan sekä liitteiden II ja VI pätevydestä.
- 83 Ennakkoratkaisupyyntöstä ja Rosneftin kirjallisista huomautuksista ilmenee, että Rosneft riitauttaa kyseisten säännösten pätevyden ensinnäkin sillä perusteella, että päätös 2014/512 on annettu SEU 40 artiklan vastaisesti. Se väittää toiseksi, että mainitut säännökset ovat ristiriidassa EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen kanssa. Se katsoo kolmanneksi, että neuvosto on näitä samoja säännöksiä antaessaan jättänyt noudattamatta perusteluvollisuutta sekä loukannut puolustautumisoikeuksia, oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan ja oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon. Rosneft vetoaa neljänneksi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen. Se väittää viidenneksi ja kuudenneksi, että pääasiassa kyseessä olevat säännökset ovat pätemättömiä siitä syystä, että neuvosto on käyttänyt väärin harkintavaltaa, ja siitä syystä, että päätöksen 2014/512 ja asetuksen N:o 833/2014 sanamuodot ovat keskenään ristiriidassa. Rosneft väittää seitsemänneksi, että neuvosto on loukannut suhteellisuusperiaatetta ja niitä perusoikeuksia, joihin se voi vedota, eli muun muassa sen elinkeinovapautta ja omaisuuden suojaa.

SEU 40 artiklan noudattaminen päätöksessä 2014/512 ja asetuksessa N:o 833/2014

- 84 Rosneftin mielestä neuvosto on rikkonut SEU 40 artiklaa, kun se on määritellyt päätöksessä 2014/512 unionin kannan pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden osalta liian yksityiskohtaisesti ja loukannut näin unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan (jäljempänä korkea edustaja) ja komission toimivaltaa antaa yhteinen ehdotus.
- 85 YUTP:aa koskevan määräyksen perusteella annettujen toimien osalta unionin tuomioistuimen asiana on valvoa muun muassa SEUT 275 artiklan toisen kohdan ensimmäisen lauseen ja SEU 40 artiklan nojalla erityisesti sitä, ettei kyseisen politiikan täytäntöönpanolla vaikuteta haitallisesti sellaisten menettelyjen noudattamiseen ja sen toimielinten toimivallan ulottuvuuteen, joista perussopimuksissa määrätään unionin EUT-sopimuksen mukaisen toimivallan käyttämiseksi (tuomio 14.6.2016, parlamentti v. neuvosto, C-263/14, EU:C:2016:435, 42 kohta).
- 86 Jotta voidaan tarkastaa, puututaanko sillä, että neuvosto antoi päätöksen 2014/512 SEU 29 artiklan – joka on YUTP:aa koskeva määräys – nojalla, EUT-sopimuksessa määrättyihin toimivaltaan ja menettelyihin, kyseisen päätöksen sisältöä on tutkittava SEUT 215 artiklassa määrättyjen toimivallan ja menettelyjen valossa.
- 87 Tässä yhteydessä on todettava, että päätös 2014/512 on tosiaankin sisällöltään yksityiskohtainen. Kyseisen päätöksen tavoitteena on kuitenkin ottaa käyttöön – kuten sen johdanto-osan seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee – kohdennettuja rajoittavia toimenpiteitä aloilla, joille on ominaista niiden teknisyyden ja joita ovat muun muassa pääomamarkkinoille pääsy, puolustus, kaksikäyttötuotteet ja arkaluonteiset teknologiat erityisesti energia-alalla.

- 88 SEU 24 ja SEU 29 artiklasta ilmenee, että neuvoston tehtävänä on pääsääntöisesti määritellä yksimielisesti niiden rajoittavien toimenpiteiden kohde, jotka unioni toteuttaa YUTP:n alalla. Kun otetaan huomioon YUTP:n laajat päämäärät ja tavoitteet sellaisina kuin ne ilmaistaan SEU 3 artiklan 5 kohdassa ja SEU 21 artiklassa sekä YUTP:aa koskeissa erityismääräyksissä, varsinkin SEU 23 ja SEU 24 artiklassa, neuvostolla on kyseistä kohdetta määritellessään laaja toimintavapaus.
- 89 SEUT 215 artiklan, jolla luodaan yhteys YUTP:aa koskevien EU-sopimuksen tavoitteiden ja EUT-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien taloudellisia toimenpiteitä koskevien unionin toimien välille (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, parlamentti v. neuvosto, C-130/10, EU:C:2012:472, 59 kohta), mukaan neuvosto voi sitä vastoin antaa asetuksia määränemistöllä korkean edustajan ja komission yhteisestä ehdotuksesta rajoittavien toimenpiteiden täytäntöön panemiseksi silloin, kun ne kuuluvat EUT-sopimuksen soveltamisalaan, ja erityisesti niiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Asetuksen N:o 833/2014 osalta on niin, että vaikka siinä toistetaan olennaisilta osin päätöksen 2014/512 sisältö, siinä on myös määritelmiä ja täsmennyksiä, jotka koskevat mainitulla päätöksellä toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden soveltamista.
- 90 Kun otetaan huomioon näiden kummankin toimityypin eri tehtävät – yhdellä esitetään unionin kanta toteutettavista rajoittavista toimenpiteistä ja toinen on väline, jolla mainitut toimenpiteet pannaan täytäntöön unionin tasolla –, sillä, että neuvoston SEU 29 artiklan nojalla antamassa päätöksessä täsmennetään rajoittavien toimenpiteiden kohde, ei lähtökohtaisesti voida katsoa puututtavan SEUT 215 artiklassa määrättyyn menettelyyn mainitun päätöksen täytäntöön panemiseksi. Erityisesti silloin, kun on kyse jossakin määrin teknisestä alasta, voi osoittautua soveliaaksi, että neuvosto käyttää täsmällisiä sanamuotoja rajoittavista toimenpiteistä säätäessään. Tämän perusteella neuvostoa ei voida arvostella siitä, että se on päätöksen 2014/512 antaessaan määrittänyt etukäteen osan asetuksen N:o 833/2014 sisällöstä.
- 91 Rosneftin väitteestä, jonka mukaan päätöksessä 2014/512 ei noudateta SEU 40 artiklaa, koska se on sellainen ”lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös”, jota tarkoitetaan SEU 24 ja SEU 31 artiklassa, joissa kielletään tällaisten säädösten antaminen YUTP:n alalla, on lisäksi todettava, että myös kyseinen väite on hylättävä. SEUT 289 artiklan 3 kohdassa näet määrätään, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä toimia ovat ne, jotka hyväksytään mainitussa järjestyksessä. Se, ettei YUTP:n alalla ole mahdollista toteuttaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä toimia, ilmaisee halua soveltaa kyseiseen politiikkaan erityisiä sääntöjä ja menettelyjä, kuten SEU 24 artiklasta ilmenee. Koska kyseisillä säännöillä ja menettelyillä, jotka on määritelty etenkin EU-sopimuksen V osaston 2 luvussa olevissa YUTP:aa koskeissa määräyksissä, unionin toimielinten tehtävät kyseisellä alalla on jaettu erityisellä tavalla, tästä seuraa, että SEUT 289 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä toimia ei tässä yhteydessä voida mitenkään antaa.
- 92 On selvää, että päätöstä 2014/512 ei ole annettu EUT-sopimuksen perusteella vaan SEU 24 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Kyseinen päätös ei näin ollen voi olla tällainen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä toimi. Neuvosto ei siis ole voinut rikkoa SEU 40 artiklaa kyseisen päätöksen antaessaan.
- 93 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ei ole ilmeistä, että sillä, miten rajoittavien toimenpiteiden kohde on määritelty päätöksessä 2014/512, puututaan SEUT 215 artiklassa määrättyyn menettelyyn ja tuossa samassa artiklassa korkealle edustajalle ja komissiolle annetun toimivallan käyttöön. Tutkittaessa päätöstä 2014/512 SEU 40 artiklan kannalta ei näin ollen ole ilmennyt mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa kyseisen päätöksen pätevyYTEEN.

Päätöksellä 2014/512 ja asetuksella N:o 833/2014 toteutettujen, luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden pätevyys

– Alustavia huomautuksia

- 94 Neuvosto väittää, että unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia päätöksen 2014/512 ja asetuksen N:o 833/2014 säännösten laillisuutta, koska Rosneftin esittämällä lainvastaisuusperusteilla pyritään olennaisilta osin riitauttamaan unionin antama periaatteellinen päätös keskeyttää osittain talous- ja rahoitussuhteensa Venäjän kanssa. Yhdistyneen kuningaskunnan, Viron, Ranskan ja Puolan hallitukset sekä komissio riitauttavat tässä yhteydessä myös sen väitteen, että päätökseen 2014/512 sisältyy luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä, koska niiden mukaan päätökseen sisältyviä toimenpiteitä sovelletaan objektiivisesti määritettyihin tilanteisiin ja yleisesti määriteltyihin henkilöryhmiin.
- 95 On tarkastettava, säädetäänkö päätöksen 2014/512 säännöksissä SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuista luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä.
- 96 Ensimmäiseksi on todettava päätöksen 2014/512 4 ja 4 a artiklasta, että kyseisissä artikloissa säädetään yhtäältä tiettyjen sellaisten laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jotka soveltuvat nimenomaisesti öljyn etsintä- ja tuotantohankkeiden ryhmiin Venäjällä, vaadittavaa etukäteistä lupaa koskevasta järjestelmästä ja toisaalta kiellosta tarjota tällaisissa hankkeissa välttämättömiä liitännäisiä palveluja.
- 97 Mainituissa artikloissa säädetään siten toimenpiteistä, joiden soveltamisala on määritetty viittaamalla objektiivisiin kriteereihin ja erityisesti öljyn etsintä- ja tuotantohankkeiden ryhmiin. Kyseiset toimenpiteet eivät sitä vastoin kohdistu yksilöityihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, vaan niitä sovelletaan kaikkiin toimijoihin, jotka osallistuvat etukäteistä lupaa koskevan velvoitteen piiriin kuuluvien laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, ja kaikkiin liitännäisten palvelujen tarjoajiin yleisesti.
- 98 Kuten myös julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 85 kohdassa huomauttanut, päätöksen 2014/512 4 ja 4 a artiklassa säädetyt toimenpiteet eivät näin ollen ole SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä vaan yleisesti sovellettavia toimenpiteitä.
- 99 Unionin tuomioistuimella ei siis ole toimivaltaa tutkia näiden säännösten pätevyyttä.
- 100 Toiseksi on todettava kyseessä olevan päätöksen 2014/512 muilla säännöksillä eli sen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdalla, 1 artiklan 3 kohdalla, 7 artiklalla ja liitteellä III käyttöön otetuista rajoittavista toimenpiteistä, että kyseisten toimenpiteiden kohde on määritelty viittaamalla nimenomaisesti yhteisöihin. Niillä kielletään näet muun muassa eri rahoitustoimien toteuttaminen kyseisen päätöksen liitteessä III mainittujen yhteisöjen, eli myös Rosneftin, osalta.
- 101 Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan se, että mainittujen toimenpiteiden soveltamisalaan kuuluu pelkästään kolme energia-alan yritystä, ei tarkoita kuitenkaan sitä, että nämä toimenpiteet on kohdennettu SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuihin tiettyihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin. Sillä, että lueteltujen yhteisöjen määrä ei ole suuri siitä syystä, että asianomaisella Venäjän energiamarkkinoiden oligopolistisella alalla on vain muutamia toimijoita, ei erityisesti muuteta millään tavalla sitä seikkaa, että rajoitukset perustuvat objektiivisiin kriteereihin. Päätöksen 2014/512 liitteessä III mainitut yhteisöt ovat yhteisöjä, jotka täyttävät mainitut objektiiviset kriteerit, ja kyseinen luettelo on vain toteava.

- 102 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen unionin tuomioistuimen hyvin vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan rajoittavat toimenpiteet ovat samalla sekä yleisesti sovellettavia toimia, koska niissä kielletään yleistä ja abstraktia adressaattien ryhmää asettamasta taloudellisia resursseja niiden liitteissä lueteltujen yhteisöjen saataville, että näiden yhteisöjen osalta yksittäistapauksessa tehtyjä päätöksiä (ks. vastaavasti tuomio 3.9.2008, Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, 241–244 kohta ja tuomio 23.4.2013, Gbagbo ym. v. neuvosto, C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 56 kohta).
- 103 Lisäksi on huomautettava, että se, että YUTP:aa koskevien määräysten nojalla annetut toimet ovat yksittäistapauksissa annettuja toimia, antaa SEUT 275 artiklan toisen kohdan mukaisesti oikeuden saada asiansa käsitellyksi unionin tuomioistuimissa (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2013, Gbagbo ym. v. neuvosto, C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 57 kohta).
- 104 Neuvosto on pääasiassa toteuttanut asianomaiseen oikeushenkilöön kohdistetut rajoittavat toimenpiteet vahvistamalla päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa säädettyt kriteerit, joilla Rosneft voidaan yksilöidä, ja mainitsemalla kyseisen yhtiön tuon päätöksen liitteessä III. Siitä huolimatta, että tällaisia toimenpiteitä voidaan kohdentaa erikseen myös muihin erityisen teollisuudenalan yhteisöihin kolmannessa valtiossa, mainittujen toimenpiteiden luonteesta, joka on palautettu mieleen tämän tuomion 102 ja 103 kohdassa, seuraa kuitenkin, että tilanteessa, jossa viimeksi mainittujen toimenpiteiden laillisuus riitautetaan, ne on voitava saattaa SEUT 275 artiklan toisen kohdan mukaan tuomioistuinvalvonnan piiriin.
- 105 Lopuksi on hylättävä se etenkin neuvoston esittämä väite, jonka mukaan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia asetuksen N:o 833/2014 säännösten laillisuutta, koska niillä lainvastaisuusperusteilla, joihin Rosneft vetoaa, pyritään pääsääntöisesti riitauttamaan neuvoston päätöksellään 2014/512 hyväksymät, YUTP:n alaan kokonaan kuuluvat periaatteelliset päätökset.
- 106 Tässä yhteydessä on katsottava, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 103 kohdassa todennut – unionin tuomioistuimen toimivaltaa ei ole millään tavalla rajoitettu siltä osin kuin on kyse SEUT 215 artiklan nojalla annetusta asetuksesta, jolla pannaan täytäntöön YUTP:n yhteydessä esitetyt unionin kannat. Tällaiset asetukset ovat näet EUT-sopimuksen perusteella annettuja unionin toimia, joiden laillisuus unionin tuomioistuinten on niille perussopimuksissa myönnetyn toimivallan mukaisesti valvottava, pääsääntöisesti täysimääräisesti (ks. tuomio 3.9.2008, Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, 326 kohta).
- 107 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella unionin tuomioistuimella on toimivalta ottaa kantaa päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 kohdan, 7 artiklan ja liitteen III pätevyYTEEN. Sillä ei sitä vastoin ole toimivaltaa valvoa kyseisen päätöksen 4 ja 4 a artiklan pätevyYTEÄ. Unionin tuomioistuimella on asetuksen N:o 833/2014 osalta toimivalta valvoa kaikkien ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntöissä mainitsemien säännösten pätevyYTEÄ. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemien säännösten pätevyYTEÄ on tutkittava juuri unionin tuomioistuimen toimivallan näiden rajojen puitteissa.
- Riidanalaisten toimien yhteensoveltuvuus EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen kanssa
- 108 Ennakkoratkaisupyyntöstä ja Rosneftin esittämistä huomautuksista ilmenee, että eräät riidanalaisten toimien öljyalaa sekä arvopapereita ja lainanantoa koskevat säännökset eli päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 kohta ja liite III sekä asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 1, 3 ja 5 kohta, 3 a artiklan 1 kohta, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 5 artiklan 3 kohta sekä liitteet II ja VI ovat Rosneftin mielestä ristiriidassa EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen kanssa.

- 109 Tältä osin on Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, neuvoston ja komission esittämästä väitteestä poiketen todettava, ettei heti suoralta käsin voida katsoa, ettei yksityinen voi vedota kyseisen sopimuksen määräyksiin kansallisessa tuomioistuimessa, eikä tätä varten vaadita täydentävien täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamista (ks. vastaavasti tuomio 12.4.2005, Simutenkov, C-265/03, EU:C:2005:213, 23 kohta), kuten myös julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 116 kohdassa.
- 110 Tarvitsematta kuitenkaan ottaa kantaa tähän kysymykseen nyt käsiteltävässä tapauksessa on riittävää todeta, että vaikka pääasiassa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet eivät olisikaan mainitun sopimuksen eräiden määräysten mukaisia, ne voidaan kuitenkin toteuttaa kyseisen sopimuksen 99 artiklan nojalla.
- 111 EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 99 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan näet kyseisen sopimuksen määräyksillä ei estetä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi muun muassa sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.
- 112 Kyseisen määräyksen sanamuoto ei myöskään edellytä, että ”sota” tai ”sodan uhkaa merkitsevä vakava kansainvälinen jännitystilassa” tarkoittaa aseellista konfliktia, joka liittyy suoraan unionin alueeseen. Pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden taustalla olevien Ukrainassa ilmenneiden tapahtumien kaltaiset tapahtumat unionin naapurimaassa voivat siten oikeuttaa toimenpiteet, joilla pyritään suojelemaan unionin keskeisiä turvallisuusetuja sekä säilyttämään rauha ja kansainvälinen turvallisuus SEU 21 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 2 kohdan c alakohdassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetetun tavoitteen mukaisesti Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan päämääriä ja periaatteita noudattaen.
- 113 Siitä, oliko rajoittavien toimenpiteiden toteuttaminen pääasiassa tarpeen unionin keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi sekä rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämiseksi, on huomautettava, että neuvostolla on laaja harkintavalta aloilla, joilla siltä edellytetään poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten valintojen tekemistä ja joilla sen on suoritettava monitahoisia arviointeja (tuomio 1.3.2016, National Iranian Oil Company v. neuvosto, C-440/14 P, EU:C:2016:128, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 114 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 150 kohdassa todennut, neuvosto palautti pääasiassa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet toteuttaessaan mieleen riidanalaisten toimien johdanto-osissa, että unionin valtionpäämiehet tai hallitusten päämiehet ovat tuominneet Venäjän federaation ilman edeltävää provokaatiota toteuttaman loukkauksen Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta kohtaan, että neuvosto on kehottanut Venäjän federaatiota käyttämään aktiivisesti vaikutusvaltaansa laittomia aseistettuja ryhmiä kohtaan, jotta muun muassa mahdollistetaan täydellinen välitön ja turvallinen pääsy Malaysian Airlinesin lennon MH17 pudottamispaikalle Donetskiiin (Ukraina), ja että unioni on jo toteuttanut toimenpiteitä Krimin ja Sevastopolin (Ukraina) laittoman liittämisen johdosta. Näiden seikkojen perusteella se päätteli päätöksen 2014/512 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa, että tilanne on edelleen vakava ja että on asianmukaista toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän federaation toimien johdosta.
- 115 Kuten asetuksen N:o 833/2014 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa korostetaan, näistä toteamuksista ilmenee lisäksi, että riidanalaisilla toimilla käyttöön otetuilla rajoittavilla toimenpiteillä on pyritty edistämään konfliktin rauhanomaista ratkaisemista Ukrainassa. Tällainen tavoite on sopusoinnussa rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämistä koskevan tavoitteen kanssa SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

- 116 Tämän perusteella – ja kun otetaan huomioon neuvostolla tällä alalla oleva laaja harkintavalta – neuvosto saattoi katsoa, että pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden toteuttaminen oli tarpeen unionin keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi sekä rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämiseksi EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 99 artiklassa tarkoitettulla tavalla.
- 117 Riidanalaisten toimien tutkinnassa kyseisen sopimuksen kannalta ei näin ollen ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa niiden pätevyYTEEN.
- Perusteluvelvollisuus sekä puolustautumisoikeuksien, tehokasta tuomioistuimen tarjoamaa oikeussuojaa koskevan oikeuden ja asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden kunnioittaminen
- 118 Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että neuvosto ei ole Rosneftin mukaan noudattanut sille SEUT 296 artiklan toisen kohdan mukaan kuuluvaa velvollisuutta perustella riidanalaiset toimet.
- 119 Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka öljyalaa koskevat rajoittavat toimenpiteet, jotka on otettu käyttöön asetuksen N:o 833/2014 3 ja 3 a artiklalla, 4 artiklan 3 ja 4 kohdalla ja liitteellä II, ovat yleisesti sovellettavia toimia, erityisesti tämän tuomion 100 kohdasta ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsema arvopapereita ja lainanantoa koskevat säännökset eli päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 kohta ja liite III sekä asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 5 artiklan 3 kohta ja liite VI on kohdennettu yksilöityihin yhteisöihin.
- 120 On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden laajuus riippuu siitä, minkälaisesta toimesta on kysymys, ja että silloin kun kyseessä ovat toimet, joita on tarkoitus soveltaa yleisesti, riittää, kun perusteluissa osoitetaan yhtäältä kokonaistilanne, joka johti toimen antamiseen, ja toisaalta ne yleiset tavoitteet, jotka toimella aiotaan saavuttaa (tuomio 19.11.1998, Espanja v. komissio, C-284/94, EU:C:1998:548, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 121 Yksittäistapausta koskevien rajoittavien toimenpiteiden osalta puolustautumisoikeuksien ja tehokasta tuomioistuimen tarjoamaa oikeussuojaa koskevan oikeuden kunnioittaminen edellyttää, että unionin toimivaltainen viranomaisella ilmaisee kyseessä olevalle henkilölle seikat, jotka tällä viranomaisella on käytössään kyseistä henkilöä vastaan mainitun päätöksen perustaksi (tuomio 18.7.2013, komissio ym. v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, 111 kohta).
- 122 Silti on niin, että vaikka SEUT 296 artiklassa edellytetyistä perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmeTTYä toimen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimi koskee, selviävät toteutettujen toimenpiteiden syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimen laillisuuden, perusteluvelvollisuus määräytyy kuitenkin kyseisen toimen luonteen ja sen asiayhteyden mukaan, jossa se on annettu. Perusteluissa ei tältä osin tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, ovatko perustelut riittäviä, on otettava huomioon niiden sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt sekä erityisesti se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Asianomaiselle vastainen toimi on näin ollen riittävästi perusteltu silloin, kun se on tehty asianomaiselle tutussa asiayhteydessä, minkä vuoksi hän pystyy ymmärtämään itseensä kohdistuvan toimenpiteen ulottuvuuden (ks. vastaavasti tuomio 15.11.2012, neuvosto v. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 50, 53 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 123 On todettava, että päätöksen 2014/512 johdanto-osan ensimmäisestä kahdeksanteen perustelukappaleessa palautetaan mieleen siihen poliittiseen taustaan liittyvät merkitykselliset seikat, jossa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet on toteutettu. Asetuksen N:o 833/2014 johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, että riidanalaisten toimien tavoitteena todetaan olevan niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista

koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen. Riidanalaisissa toimissa osoitetaan siis kokonaistilanne, joka johti niiden antamiseen, ja ne yleiset tavoitteet, jotka toimilla halutaan saavuttaa.

124 Samoin on katsottava, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 158 ja 159 kohdassa huomauttanut – Rosneft, joka on öljyalan tärkeä toimija Venäjällä ja jonka yhtiöosuuksista Venäjän valtio omisti enemmistön päätöksen 2014/512 antamisajankohtana, ei voinut kohtuudella olla tietämättä syistä, joiden vuoksi neuvosto oli toteuttanut sen osalta kohdennettuja toimenpiteitä. Niiden kustannusten lisäämiseen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainaa koskevista toimista, liittyvän tavoitteen mukaisesti päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa otetaan käyttöön rajoituksia tiettyjen Venäjän valtion määräysvallassa olevien öljyalan yhteisöjen osalta etenkin niiden kokonaisvarojen mukaan, joiden arvioidaan olevan yli 1 biljoona Venäjän ruplaa. Koska mainittujen toimenpiteiden toteuttamisajankohtana vallinnut poliittinen tilanne ja öljyalan merkitys Venäjän taloudelle ovat lisäksi notorisia seikkoja, se, että neuvosto päätti toteuttaa kyseisen teollisuudenalan toimijoihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä, voidaan helposti ymmärtää sen tavoitteen valossa, joka mainituilla toimilla on todettu olevan.

125 Neuvosto on siis perustellut riidanalaisia toimia riittävästi nyt käsiteltävässä tapauksessa.

126 Rosneft on vedonnut ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa lisäksi siihen, että oikeutta tutustua asiakirjoihin, puolustautumisoikeuksia ja oikeutta saada tuomioistuimen tarjoamaa tehokasta oikeussuojaa on loukattu. Tältä osin unionin tuomioistuimelle jätetyistä kirjallisista huomautuksista ilmenee, että Rosneft on esittänyt neuvostolle asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä ja vaatinut erityisesti mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin voidakseen puolustautua pääasiassa kyseessä olevista rajoittavista toimenpiteistä unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamansa kumoamiskanteen yhteydessä. Rosneftin mukaan neuvoston oli annettava sille muun muassa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL 2001, L 145, s. 43) perusteella ja 28.11.2013 annetun tuomion neuvosto v. Fulmen ja Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775) 59 ja 60 kohtaan perustuvan oikeuskäytännön – joka koskee puolustautumisoikeuksien, mukaan lukien oikeus tutustua asiakirjoihin siten, että otetaan huomioon oikeutetun luottamuksellisuuden vaatimukset, ja tuomioistuimen tarjoamaa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kunnioittamista – nojalla mahdollisuus tutustua kaikkiin kyseisiin toimenpiteitä koskeviin virallisiin asiakirjoihin, joista on poistettu luottamukselliset osat. Neuvosto on vastannut mainittuihin pyyntöihin antamalla Rosneftille mahdollisuuden tutustua osaan pyydettyistä asiakirjoista.

127 Vaikka Rosneft vetoaa tältä osin sekä puolustautumisoikeuksien ja tuomioistuimen tarjoamaa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden loukkaamiseen että uudelleen perusteluvollisuuden noudattamatta jättämiseen, on todettava, että suurimmalla osalla sen esittämistä väitteistä pyritään vain riitauttamaan niiden päätösten pätevyys, joilla neuvosto on asetuksen N:o 1049/2001 nojalla kieltäytynyt myöntämästä sille mahdollisuutta tutustua kattavasti kaikkiin sen pyytämiin asiakirjoihin.

128 Kyseisistä asetuksen N:o 1049/2001 nojalla annetuista neuvoston päätöksistä on todettava, että mainitut päätökset on osoitettu Rosneftille SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla. Koska on selvää, että sen kyseisistä päätöksistä nostama kumoamiskanne olisi täyttänyt tutkittavaksi ottamisen edellytykset mainitun artiklan nojalla, se ei voi vedota niiden pätemättömyyteen ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 9.3.1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, 23–25 kohta; tuomio 15.2.2001, Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, 36 ja 37 kohta sekä tuomio 29.6.2010, E ja F, C-550/09, EU:C:2010:382, 46 kohta).

129 Lopuksi on todettava, että vaikka Rosneft väittää myös, että neuvosto ei olisi saanut nojautua asetukseen N:o 1049/2001 arvioidessaan asiakirjoihin tutustumista koskevia Rosneftin pyyntöjä, se ei täsmennä kuitenkaan millään tavalla, miten kyseinen virhe voi vaikuttaa riidanalaisten toimien säännösten pätevyyteen.

130 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella riidanalaisten toimien tutkinnassa perusteluvollisuuden, puolustautumisoikeuksien, mukaan lukien oikeus tutustua asiakirjoihin, ja tuomioistuimen tarjoamaa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kannalta ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa kyseisten toimien pätevyteen.

– Yhdenvertaisen kohtelun periaate

131 Rosneft on väittänyt ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa esittämässään kirjallisissa huomautuksissa, että neuvosto on loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun se on ottanut asetuksen N:o 833/2014 3 ja 3 a artiklassa, 4 artiklan 3 ja 4 kohdassa ja liitteessä II kohteekseen öljyalan tietyillä haaroilla toimivat yritykset muttei yrityksiä, jotka toimivat muilla aloilla, eikä mainittujen rajoittavien toimenpiteiden ilmoitetun tavoitteen perusteella voida selittää tai oikeuttaa tätä erilaista kohtelua.

132 Kuten tämän tuomion 88 kohdasta ilmenee, neuvostolla on laaja toimintavapaus, kun se määrittelee rajoittavien toimenpiteiden kohteen, ja näin on etenkin, kun tällaisista toimenpiteistä määrätään SEUT 215 artiklan 1 kohdan mukaisesti talous- ja rahoitussuhteiden keskeyttämiseksi kokonaan tai osittain yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka niiden vähentämiseksi. Tältä osin on korostettava Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen tavoin, että neuvostolla on pääasiassa kyseessä olevien, öljyalaan kohdennettujen rajoittavien toimenpiteiden osalta muun muassa vapaus ottaa käyttöön, jos se katsoo sen aiheelliseksi, rajoituksia, jotka koskevat sellaisilla Venäjän talouden nimenomaisilla aloilla toimivia yrityksiä, joilla unionista peräisin olevilla tuotteilla, teknologioilla tai palveluilla on erityisen tärkeä asema. Sillä, että toimenpiteiden kohteeksi on valittu yritykset tai alat, jotka ovat riippuvaisia ensisijaisesti unionissa käytettävissä olevasta huipputeknologiasta tai asiantuntemuksesta, pyritään näin saavuttamaan tavoite, jona on taata pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden tehokkuus ja estää se, että kyseisten toimenpiteiden vaikutus neutralisoidaan sillä, että Venäjälle tuodaan kolmansista maista peräisin olevia korvaavia tuotteita, teknologioita tai palveluja.

133 Näiden seikkojen perusteella riidanalaisten toimien tutkinnassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa mainittujen toimien pätevyteen.

– Harkintavallan väärinkäyttö

134 Rosneft on väittänyt ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja tässä oikeudenkäynnissä, että kun neuvosto toteutti pääasiassa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet, se syyllistyi harkintavallan väärinkäyttöön väittäessään, että kyseiset toimenpiteet oli toteutettu asetuksen N:o 833/2014 johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan ”niiden kustannusten lisäämiseksi, joita Venäjälle Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista aiheutuu, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistämiseksi”, vaikka kyseisten toimenpiteiden päämääränä oli todellisuudessa aiheuttaa vahinkoa Venäjän federaation energia-alalle pitkällä tähtäimellä ja heikentää siis sen kykyä uhata maita, jotka ovat riippuvaisia siitä energian hankinnastaan.

135 Unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että tointa annettaessa harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että toimi on annettu yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muita kuin niitä tarkoituksia varten, joihin kyseessä oleva toimivalta on annettu, tai perussopimuksissa asian käsittelyjärjestykseksi erityisesti määrätyn menettelyn välttämiseksi (tuomio 16.4.2013, Espanja ja Italia v. neuvosto, C-274/11 ja C-295/11, EU:C:2013:240, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

136 On kuitenkin todettava, että lukuun ottamatta Rosneftin kirjallisissa huomautuksissaan esittämää viittausta komission työasiakirjaan, jolla ei voida katsoa olevan merkitystä julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 180–182 kohdassa esittämistä syistä, kyseinen yhtiö ei ole nyt käsiteltävässä

tapauksessa tukenut mitenkään näkemystään, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet olisi toteutettu muussa kuin riidanalaisista toimista ilmenevässä tarkoituksessa, eikä se ole esittänyt tältä osin edes mitään objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja.

- 137 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella tutkittaessa sitä, onko neuvosto syylistynyt väitetyllä tavalla harkintavallan väärinkäyttöön, ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa riidanalaisien toimien pätevyys.

– Päätöksen 2014/512 sanamuodon ja asetuksen N:o 833/2014 sanamuodon välinen ristiriita

- 138 Rosneft on väittänyt pääasian oikeudenkäynnissä, että päätöksen 2014/512 4 artiklan 4 kohdan sanamuoto ja asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdan sanamuoto ovat keskenään ristiriidassa. Jäsenvaltiolle ei anneta ensimmäiseksi mainitussa säännöksessä lainkaan harkintavaltaa siltä osin kuin on kyse kiellosta evätä luvat asetuksen N:o 833/2014 liitteeseen II sisältyvien tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon ja vientiin ennen 1.8.2014 tehtyjen sopimusten perusteella, kun taas viimeksi mainitun säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tällaisiin sopimuksiin perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanon ja siten myös kieltäytyä siitä.

- 139 Kuten Rosneft huomauttaa kirjallisissa huomautuksissaan, päätöksen 2014/512 4 artiklan 4 kohta on muotoiltu eri tavalla kuin asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdan toinen alakohta. Päätöksen 2014/512 4 artiklan 4 kohdan mukaan toimivaltaisille viranomaisille asetettu kieltä myöntää lupa tiettyjen tiettyihin öljyn etsintä- tai tuotantohankkeiden ryhmiin tarkoitettujen laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin ”ei vaikuta sellaisten sopimusten täytäntöönpanoon, jotka on tehty ennen 1 päivää elokuuta 2014, eikä tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoon”.

- 140 Asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdassa käytetty sanamuoto ei tosin ole yhtä ehdoton kuin päätöksessä 2014/512 käytetty sanamuoto. Kyseinen seikka ei voi kuitenkaan johtaa asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdan pätemättömyyteen.

- 141 Koska asetuksen N:o 833/2014 tavoitteena on SEUT 215 artiklan mukaisesti päätöksen 2014/512 täytäntöön panemiseksi tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen, kyseisen asetuksen sanamuotoa on tulkittava mahdollisuuksien mukaan kyseisen päätöksen säännösten valossa. Tässä tapauksessa ei ole ilmeistä, että näiden kahden unionin oikeuden säädöksen sanamuodon välinen ero olisi sellainen, ettei niitä voida tulkita yhtenäisesti. Kyseisen asetuksen 3 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa oleva ilmaisu, jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset ”voivat” myöntää luvan, on ymmärrettävä siten, että toimivaltaisten viranomaisten on näin tehdessään huolehdittava siitä, että mainitun asetuksen 3 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltaminen ei vaikuta sellaisten sopimusten täytäntöönpanoon, jotka on tehty ennen 1.8.2014.

- 142 Tästä seuraa, että päätöksen 2014/512 4 artiklan 4 kohdan ja asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdan sanamuotojen välinen ero ei voi vaikuttaa viimeksi mainitun säännöksen pätevyys.

– Suhteellisuusperiaate ja Rosneftin perusoikeudet

- 143 Rosneft väittää ennakkoratkaisupyyntönsä mukaan, että päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 kohta, 7 artikla ja liite III sekä asetuksen N:o 833/2014 3 artikla, 3 a artikla, 4 artiklan 3 ja 4 kohta, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 5 artiklan 3 kohta, 11 artikla sekä liitteet II ja VI ovat pätemättömiä sen vuoksi, että niillä käyttöön otetut rajoittavat toimenpiteet ovat suhteettomia ilmoitettuun tavoitteeseen nähden ja niillä puututaan liikaa sen elinkeinonvapauteen ja omaisuudensuojaan, jotka on vahvistettu perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa.

- 144 Rosneft katsoo 14.10.2009 annettuun tuomioon Bank Melli Iran v. neuvosto (T-390/08, EU:T:2009:401) ja 28.11.2013 annettuun tuomioon neuvosto v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776) viitaten, että pääasiassa kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet eivät ole tarpeellisia eivätkä asianmukaisia, koska niissä käytettyjen keinojen ja niillä tavoitellun päämäärän välillä ei ole järkevää suhdetta. Ne merkitsevät tämän perusteella suhteetonta puuttumista Rosneftin elinkeinovapauteen.
- 145 Rosneft väittää lisäksi, että päätöksen 2014/512 7 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen N:o 833/2014 11 artiklan 1 kohdassa sallitaan tältä osin sen omaisuuden konfiskaatio ja saavutettuihin sopimusperusteisiin oikeuksiin eli sen omaisuudensuojaan puuttuminen. Näillä säännöksillä ylitetään se, mikä on tarpeen, kun niissä säädetään pääosin, että muut kuin venäläiset sopimuspuolet voidaan vapauttaa kaikista kyseisissä säännöksissä nimettyjen yhteisöjen kanssa tehdyistä sopimuksista johtuvista velvoitteista jopa silloin, kun on kyse velvoitteesta toimittaa erilaisia laitteita, joista yksinomaan pieni osa liittyy mainitun asetuksen liitteessä II tarkoitettuihin teknologioihin.
- 146 Siltä osin kuin Rosneft riitauttaa niiden yleisten sääntöjen oikeasuhteisuuden, joiden perusteella sen nimi päätettiin sisällyttää riidanalaisten toimien liitteisiin, on muistutettava yhtäältä, että unionin tuomioistuin on todennut suhteellisuusperiaatteen noudattamista koskevasta tuomioistuINVALVONNASTA, että unionin lainsäätäjällä on katsottava olevan laaja harkintavaltia aloilla, joilla siltä edellytetään poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten valintojen tekemistä ja joilla sen on suoritettava monitahoisia arviointoja. Se on päätelty tämän perusteella, että näillä aloilla toteutettu toimenpide voidaan katsoa lainvastaiseksi ainoastaan, jos kyseinen toimenpide on ilmeisen soveltumaton toimivaltaisen toimielimen tavoitteleman päämäärän saavuttamiseen (tuomio 28.11.2013, neuvosto v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 147 Toisin kuin Rosneft väittää, riidanalaisten toimien sisällön ja niillä tavoitellun päämäärän välillä on järkevä suhde. Siltä osin kuin kyseisenä päämääränä on etenkin niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, lähestymistapa, jossa kohteeksi otetaan tärkeä öljyalan toimija, josta Venäjän valtio omistaa lisäksi enemmistöosuuden, on johdonmukainen mainitun päämäärän kanssa, eikä sitä voida missään tapauksessa pitää ilmeisen soveltumattomana tavoiteltuun päämäärään nähden.
- 148 Toisaalta perusoikeudet, joihin Rosneft vetoaa, eli elinkeinovapaus ja omaisuudensuoja eivät ole ehdottomia ja niiden käyttöä voidaan rajoittaa unionin yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kunhan tällaiset rajoitukset tosiasiallisesti palvelevat yleisen edun mukaisia tavoitteita eikä niillä puututa perusoikeuksiin tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin suojattujen oikeuksien keskeistä sisältöä (ks. vastaavasti tuomio 14.5.1974, Nold v. komissio, 4/73, EU:C:1974:51, 14 kohta; tuomio 30.7.1996, Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, 21 kohta ja tuomio 16.11.2011, Bank Melli Iran v. neuvosto, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 113 ja 114 kohta).
- 149 Tältä osin on todettava, että – kuten unionin tuomioistuin on huomauttanut asiayhteydessä, jossa oli kyse Jugoslavian liittotasavallan (Serbia ja Montenegro) vastaisen kauppasulun täytäntöönpanosta – rajoittavilla toimenpiteillä on lähtökohtaisesti vaikutuksia omaisuudensuojaan ja vapaaseen ammatinharjoittamiseen ja että niillä aiheutetaan siten vahinkoa tahoille, jotka eivät ole millään tavalla vastuussa siitä tilanteesta, joka on seuraamusten asettamisen perustana (ks. vastaavasti tuomio 30.7.1996, Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, 22 kohta). Kohdennetuilla rajoittavilla toimenpiteillä on niiden kohteena oleviin yhteisöihin sitäkin suuremmalla syyllä tällainen vaikutus.
- 150 Pääasiassa on korostettava, että riidanalaisilla toimilla tavoiteltujen päämäärien, joita ovat Ukrainan alueellisen koskemattomuuden, suvereniteetin ja itsenäisyyden suojeleminen sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen Ukrainassa ja jotka ovat osa – kuten tämän tuomion 113–115 kohdassa mainituista seikoista ilmenee – rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden

ylläpitämistä koskevaa laajempaa tavoitetta SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti, tärkeys voi oikeuttaa huomattavatkin kielteiset seuraukset tietyille toimijoille. Kun otetaan huomioon erityisesti neuvoston vastauksena Ukrainan konfliktiin toteuttamien rajoittavien toimenpiteiden muuttuminen asteittain ankarimmiksi, Rosneftin elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan puuttumista ei siis voida pitää suhteettomana.

- 151 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että toisen kysymyksen a kohdan tutkinnassa ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 kohdan, 7 artiklan ja liitteen III sekä asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan, 3 a artiklan, 4 artiklan 3 ja 4 kohdan, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 5 artiklan 3 kohdan, 11 artiklan sekä liitteiden II ja VI pätevyyteen.

Toisen kysymyksen b kohta

- 152 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee toisen kysymyksensä b kohdassa, onko oikeusvarmuuden periaatetta ja nullo poena sine lege certa -periaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio määrää asetuksen N:o 833/2014 säännösten rikkomisesta kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan perusteella rikosoikeudellisia seuraamuksia ennen kuin unionin tuomioistuin on selvittänyt mainittujen säännösten ja näin ollen niihin liittyvien rikosoikeudellisten seuraamusten ulottuvuutta.

Tutkittavaksi ottaminen

- 153 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja neuvosto väittävät, ettei tätä ennakkoratkaisukysymystä voida ottaa tutkittavaksi. Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mielestä kysymys on hypoteettinen, koska Rosneft ei ole sellainen viejä tai palvelujen tarjoaja unionissa, jonka toimintaa on rajoitettu asetuksen N:o 833/2014 nojalla, ja Rosneft ei näin ollen voi joutua tilanteeseen, jossa sille määrätään jokin rikosoikeudellinen seuraamus pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön perusteella. Neuvosto katsoo lisäksi, että tämä kysymys koskee todellisuudessa mainitun lainsäädännön pätevyyttä.
- 154 Tältä osin on huomautettava, että siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymys koskee seuraamuksia, jotka on määrättävä asetuksen N:o 833/2014 säännösten rikkomisesta, sekä oikeusvarmuuden periaatetta ja nullo poena sine lege certa -periaatetta, se ei selvästikään koske Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen toteuttamien kansallisten toimenpiteiden pätevyyttä vaan niitä kyseisiin periaatteisiin perustuvia rajoja, jotka jäsenvaltioiden on otettava huomioon pannessaan täytäntöön asetuksen N:o 833/2014 8 artiklan 1 kohtaa.
- 155 Tämän tuomion 50 kohdassa esitettyjen, ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamisen edellytysten lisäksi on palautettava mieleen, että olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (tuomio 29.1.2013, Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 156 Nyt käsiteltävän kysymyksen väitetystä hypoteettisuudesta on huomautettava yhtäältä, että Rosneft on väittänyt unionin tuomioistuimessa pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että jos rajoittavia toimenpiteitä rikotaan, sille voi syntyä rikosoikeudellinen vastuu avunannosta, eivätkä muut osapuolet, joita asia koskee, ole kiistäneet tätä väitettä. Toisaalta on niin, että vaikka Rosneftille ei voitaisikaan määrätä pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä rikosoikeudellisia seuraamuksia asetuksen N:o 833/2014 säännöksiä rikottaessa, kysymys ei välttämättä ole hypoteettinen tämän seikan johdosta, koska – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 211 kohdassa huomauttanut –

ennakkoratkaisupyyntöä ei ilmene, että Rosneftilla ei ole oikeutta riitauttaa Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen asetuksen N:o 833/2014 8 artiklan 1 kohdan perusteella toteuttamia toimenpiteitä.

- 157 Kun otetaan huomioon etenkin se, että nyt käsiteltävä kysymys koskee asetuksen N:o 833/2014 8 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon edellytyksiä ja että se ei ole hypoteettinen, se voidaan siis ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 158 Ennakkoratkaisupyyntöä ja Rosneftin kirjallisista huomautuksista ilmenee, että Rosneftin mielestä yksityiset eivät voi sen vuoksi, etteivät eräät asetuksen N:o 833/2014 säännökset ole selkeitä ja täsmällisiä, saada ilman epävarmuutta tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Neuvosto on näin ollen loukannut oikeusvarmuuden periaatetta ja nolla poena sine lege certa -periaatetta säätäessään kyseisen asetuksen 8 artiklassa, että jäsenvaltioiden on määrättävä seuraamuksista – myös rikosoikeudellisista seuraamuksista – varmistaakseen pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden täytäntöön panemisen.
- 159 Rosneftin mukaan on ensinnäkin niin, että asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 3 a artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ilmaisun ”vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä” osalta on olemassa epävarmuutta siitä, mistä kohdasta 150 metrin syvyys on laskettava. Se on toiseksi kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan c alakohdassa ja 3 a artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun ilmaisun ”liuskekivi” osalta sitä mieltä, ettei sen ulottuvuudesta ole olemassa yksimielisyyttä edes geologian alalla. Se väittää kolmanneksi, ettei ilmaisu ”rahoitustuki”, sellaisena kuin se sisältyy mainitun asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohtaan, ole selvä, ja neljänneksi, ettei asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohdassa olevan ilmaisun ”siirtokelpoiset arvopaperit” perusteella voida selvittää varmuudella, koskeeko kyseisessä säännöksessä säädetty kielto myös GDR:iä, jotka on laskettu liikkeelle 12.9.2014 alkaen mutta jotka edustavat ennen kyseistä ajankohtaa liikkeelle laskettuja osakkeita.
- 160 Rosneft väittää joka tapauksessa, ettei jäsenvaltio voi asettaa rikosoikeudellisia seuraamuksia, joita sovelletaan asetusta N:o 833/2014 rikottaessa, ennen kuin unionin tuomioistuin on ottanut kantaa kyseisen asetuksen säännösten tulkintaan.
- 161 Ensimmäiseksi on huomautettava oikeusvarmuuden yleisestä periaatteesta, että kyseinen unionin oikeuden perusperiaate edellyttää erityisesti, että säännökset ovat selviä ja täsmällisiä, jotta yksityiset voivat ilman epävarmuutta saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin (tuomio 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 162 Toiseksi on todettava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemasta nolla poena sine lege certa -periaatteesta, että kyseinen periaate, joka perustuu perusoikeuskirjan 49 artiklaan, jonka otsikko on ”Laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate”, ja joka on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden yleisen periaatteen erityinen ilmentymä (ks. tuomio 3.6.2008, Intertanko ym., C-308/06, EU:C:2008:312, 70 kohta), edellyttää muun muassa, että rikokset ja niistä määrättävät rangaistukset määritellään selkeästi laissa. Tämä edellytys täyttyy, kun yksityinen voi tietää kyseessä olevan säännöksen tai määräyksen sanamuodon ja tarvittaessa tuomioistuinten siitä omaksuman tulkinnan perusteella, mitkä toimet tai laiminlyönnit synnyttävät sen rikosoikeudellisen vastuun (tuomio 3.5.2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, 50 kohta).

- 163 On todettava, että nyt käsiteltävässä tapauksessa ilmaisut, joiden Rosneft väittää olevan epätarkkoja ja jotka on mainittu tämän tuomion 159 kohdassa, ovat yleisiä. Käsite ”siirtokelpoiset arvopaperit” määritellään kuitenkin asetuksen N:o 833/2014 1 artiklan f alakohdassa, kun taas käsitettä ”rahoitustuki” on havainnollistettu mainitun asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa.
- 164 Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 7 artiklaa, jossa vahvistetaan perusoikeuskirjan 49 artiklassa taattuja oikeuksia vastaavat oikeudet (tuomio 8.9.2015, Taricco ym., C-105/14, EU:C:2015:555, 57 kohta), koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt toimet ovat välttämättä yleisiä, niiden sanamuoto ei voi olla ehdottoman täsmällinen. Tästä seuraa muun muassa, että vaikka sellaisen lainsäädäntötekniikan käyttäminen, jossa turvaudutaan pikemminkin yleisiin ryhmiin kuin tyhjentäviin luetteloihin, jättää usein harmaita alueita määritelmän rajoille, nämä rajatapauksia koskevat epäselvyydet eivät yksinään voi kuitenkaan johtaa siihen, että säännös on ristiriidassa mainitun yleissopimuksen 7 artiklan kanssa, kunhan se osoittautuu riittävän selkeäksi suurimmassa osassa tapauksia (ks. vastaavasti mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio *Cantoni v. Ranska*, 15.11.1996, CE:ECHR:1996:1115JUD001786291, 31 ja 32 kohta).
- 165 Koska nämä näkökohdat pätevät perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan nojalla myös perusoikeuskirjan 49 artiklaan, on katsottava, että se, että unionin lainsäätäjä on päättänyt turvautua Rosneftin mainitsemissa säännöksissä sellaisiin ilmaisuihin tai sanoihin kuin ”rahoitustuki”, ”vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä”, ”liuskekivi” tai ”siirtokelpoiset arvopaperit”, ei sinällään voi merkitä nulla poena sine lege certa -periaatteen loukkaamista.
- 166 Tätä päätelmää tukee se, että lain ennakoitavuuden vastaista ei ole se, että kyseessä olevan henkilön on käytettävä valistuneita neuvonantajia arvioidakseen tietyn teon mahdollisia seurauksia asian olosuhteissa kohtuullisessa määrin (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio *Öcalan v. Turkki*, 18.3.2014, CE:ECHR:2014:0318JUD002406903, 174 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Käsiteltävässä tapauksessa on katsottava, että ilmaisut, joiden Rosneft väittää olevan epätarkkoja, eivät – vaikka ne eivät olekaan ehdottoman täsmällisiä – ole sellaisia, ettei yksityinen voisi niiden perusteella tietää, mitkä toimet ja laiminlyönnit synnyttävät sen rikosoikeudellisen vastuun.
- 167 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että nulla poena sine lege certa -periaatetta ei voida tulkita siten, että siinä kiellettäisiin rikosoikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen asteittainen selkeyttäminen oikeuskäytännössä esitetyillä tulkinnoilla, kunhan kyseiset säännöt ovat kohtuullisesti ennakoitavissa (ks. vastaavasti tuomio 28.6.2005, *Dansk Rørindustri ym. v. komissio*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 217 ja 218 kohta).
- 168 Toisin kuin Rosneft väittää, se, että unionin tuomioistuin voi myöhemmin selkeyttää asteittain asetuksessa N:o 833/2014 käytettyjä ilmaisuja, ei voi estää jäsenvaltiota määrittämästä kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan nojalla seuraamuksia asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.
- 169 Näin ollen on katsottava, että nyt käsiteltävässä tapauksessa tämän tuomion 159 kohdassa tarkoitetut asetuksen N:o 833/2014 ilmaisut eivät estä jäsenvaltiota määrittämästä asetuksen N:o 833/2014 8 artiklan 1 kohdan nojalla rikosoikeudellisia seuraamuksia, joita on sovellettava kyseisen asetuksen säännöksiä rikottaessa.
- 170 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella toisen kysymyksen b kohtaan on vastattava, että oikeusvarmuuden periaatetta ja nulla poena sine lege certa -periaatetta on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio määrää asetuksen N:o 833/2014 8 artiklan 1 kohdan perusteella rikosoikeudellisia seuraamuksia, joita on sovellettava kyseisen asetuksen säännöksiä rikottaessa, ennen kuin unionin tuomioistuin on selventänyt mainittujen säännösten ja näin ollen niihin liittyvien rikosoikeudellisten seuraamusten ulottuvuutta.

Kolmannen kysymyksen a kohta

- 171 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee kolmannen kysymyksen a kohdassa, onko asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa olevaa ilmaisua ”rahoitustuki” tulkittava siten, että siihen sisältyy maksujen käsittely pankissa tai muussa rahalaitoksessa.
- 172 Rosneft ja Saksan hallitus katsovat, että asetuksen N:o 833/2014 kyseisellä ilmaisulla ei tarkoiteta toimia, joiden kohteena on pelkästään maksujen käsittely, vaan rahoitustoimia, jotka merkitsevät aktiivista ja aineellista tukea. Saksan hallitus väittää tältä osin muun muassa, että maksupalvelut ovat palveluja, joita tarjotaan maksutapahtumien toteuttamiseksi kolmansille, jotka ovat maksutoimeksiannon antajia, kuten maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY (EUVL 2007, L 319, s. 1) 4 artiklan 3 alakohdassa, kun sitä luetaan yhdessä kyseisen direktiivin liitteen kanssa, olevasta määritelmästä ilmenee. Palvelut, joiden tarjoaminen edellyttää asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohdan mukaista lupaa, kuten esimerkiksi avustusten, lainojen ja vientiluottovakuutusten tarjoaminen, ovat sitä vastoin palveluja, joiden yhteydessä asianomainen pankki toimii omilla varoillaan kolmannen hyväksi.
- 173 Saksan hallitus katsoo lisäksi, että rahalaitoksilla ei ole riittäviä tietoja etenkin maksajaa koskevien tietojen toimittamisesta varainsiirtojen mukana 15.11.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1781/2006 (EUVL 2006, L 345, s. 1) perusteella sen arvioimiseksi, pyritäänkö maksulla todellisuudessa asetuksen N:o 833/2014 vastaiseen tavoitteeseen.
- 174 Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, Viron hallituksen ja komission mukaan ilmaisu ”rahoitustuki” sisältää sitä vastoin pankin tai muun rahalaitoksen maksupalvelut, ja kyseiset palvelut ovat kiellettyjä, kun ne liittyvät asetuksen N:o 833/2014 nojalla kiellettyyn liiketoimeen. Asianomaiset osapuolet katsovat viittaamalla komission 16.12.2014 antamiin ohjeisiin asetuksen (EU) N:o 833/2014 tiettyjen säännösten täytäntöönpanosta (C(2014) 9950 final), että tuota ilmaisua on tulkittava laajasti.
- 175 Ranskan hallitus katsoo puolestaan, että käsite ”rahoitustuki” on rajattava pelkästään sellaisiin toimiin, joilla rahalaitokset asettavat käyttöön uusia varoja. Kyseinen käsite voisi kuitenkin sisältää maksujen käsittelyt, kun ne liittyvät asetuksen N:o 833/2014 nojalla kiellettyyn liiketoimeen, kunhan rahalaitos siirtää tällaisilla maksujen käsittelyillä uusia varoja niiden vastaanottajille.
- 176 On huomautettava, että asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan ja 4 artiklan 3 kohdan nojalla käyttöön otettujen rajoittavien toimenpiteiden nojalla kaikelle kyseisen asetuksen liitteessä II olevassa luettelossa mainittujen öljyteollisuudelle tarkoitettujen tuotteiden viennille Venäjälle on saatava etukäteislupa, ja tämän lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on annettava lupa myös kaikelle tiettyjen liitännäisten palvelujen tarjoamiselle asianomaisten tuotteiden yhteydessä eli muun muassa rahoitukselle tai rahoitustuella tällaisten tuotteiden viemiseksi. Tällaisia liitännäisiä palveluja koskevat rajoitukset on osoitettu siis etenkin rahalaitoksille, jotka voivat myöntää rahoitustukea, ja erityisesti avustuksia, lainoja ja vientiluottovakuutuksen mainittujen tuotteiden viejille.
- 177 Pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden kohteen perusteella on siis katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee kolmannen kysymyksensä a kohdassa lähinnä, onko asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohtaa – kun siinä viitataan ”rahoitustukeen” – tulkittava siten, että siinä asetetaan muun muassa rahalaitoksille velvollisuus saada lupa kaikkien sellaisten maksujen käsittelemiseen, jotka liittyvät kyseisen asetuksen liitteessä II mainittujen tuotteiden myymiseen, tarjoamiseen, siirtämiseen tai viemiseen Venäjälle, erityisesti silloin, kun rahalaitokset toteavat, että maksu, jonka käsittelyä pyydetään, liittyy tällaiseen toimeen.

- 178 Tältä osin on korostettava, ettei asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan missään kieliversiossa viitata nimenomaisesti ”maksujen käsittelyyn”. Näin ollen on viitattava kyseisen asetuksen yleiseen rakenteeseen ja tarkoitukseen.
- 179 Asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan kontekstuaalinen tulkinta viittaa siihen, että – kuten etenkin Saksan hallitus on väittänyt kirjallisissa huomautuksissaan – unionin lainsäätäjä on ilmaisua ”rahoitustuki” käyttäessään tarkoittanut avustuksiin, lainoihin ja vientiluottovakuutukseen verrattavissa olevia toimia. Kun kyseiset toimet edellyttävät asianomaisen rahalaitoksen omien varojen käyttöä, rahalaitos tarjoaa maksupalvelut sitä vastoin välittäjänä, joka lähettää ulkopuolisen maksutoimeksiannon antajan varat tietylle vastaanottajalle siten, että mainitun laitoksen omia varoja ei tarvita.
- 180 Asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohtaa ei näin ollen voida tulkita siten, että siinä asetetaan rahalaitoksille velvollisuus saada minkä tahansa maksun käsittelemiseen lupa aina silloin, kun kyseisen asetuksen liitteessä II mainittuja tuotteita myydään, tarjotaan, siirretään tai viedään Venäjälle, sen luvan lisäksi, joka kyseiselle toimelle on saatava asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan mukaan silloin, kun rahalaitokset toteavat, että maksu, jonka käsittelyä pyydetään, merkitsee tällaisen toimen täyttää tai osittaista vastiketta.
- 181 Kun otetaan huomioon etenkin se, että mainitun asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdalla ei pyritä vahvistamaan varojen jäädyttämistä eikä varojen siirtoa koskevia rajoituksia, on katsottava, että jos unionin lainsäätäjä olisi halunnut, että minkä tahansa sellaisen pankkisiirron käsittelyyn, joka liittyy asetuksen N:o 833/2014 liitteessä II tarkoitettuihin tuotteisiin, tarvitaan lupa sen luvan lisäksi, joka on saatava asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan mukaan tämän tuomion edellä olevassa kohdassa tarkoitettun kaltaiselle toimelle, se olisi käyttänyt muuta ilmaisua kuin ”rahoitustuki” tällaisen velvollisuuden ja sen rajojen vahvistamiseksi.
- 182 Kun asetuksen N:o 833/2014 tavoitteena on muun muassa Venäjän federaatiolle Ukrainan osalta toteutetuista toimista aiheutuvien kustannusten lisääminen, on todettava, että kyseisen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa pyritään tuohon tavoitteeseen johdonmukaisesti, kun siitä otetaan käyttöön rajoituksia, jotka koskevat taloudellista tukea öljyteollisuudelle tarkoitettujen tuotteiden vientiin Venäjälle, eikä aseteta etukäteislupaa koskevaa vaatimusta maksujen käsittelylle sellaisenaan.
- 183 Edellä mainittu tulkinta ei vaikuta kieltoon, joka kohdistuu kaikenlaiseen maksujen käsittelyyn asetuksen N:o 833/2014 3 artiklan 5 kohdan nojalla sinänsä kielletyn liiketoimen yhteydessä.
- 184 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kolmannen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että asetuksen N:o 833/2014 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa olevaa ilmaisua ”rahoitustuki” on tulkittava siten, ettei siihen sisälly maksun käsittely pankissa tai muussa rahalaitoksessa sellaisenaan.

Kolmannen kysymyksen b kohta

- 185 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannen kysymyksen b kohdassa lähinnä, onko asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä kielletään laskemasta 12.9.2014 alkaen liikkeeseen GDR:iä jonkin kyseisen asetuksen liitteessä VI luetellun yhteisön kanssa tehdyn talletussopimuksen nojalla, kun kyseiset GDR:t edustavat jonkin näistä yhteisöistä ennen 12.9.2014 liikkeeseen laskemia osakkeita.
- 186 Rosneftin mukaan tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi. Sen mielestä tulkinta, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien yhteisöjen osakkeenomistajat eivät voisi koota osakkeitaan GDR:iin, on ristiriidassa sen asetuksella N:o 833/2014 tavoitellun

päämäärän kanssa, jona on painostaa Venäjän federaatiota rajoittamalla toimenpiteiden kohteena olevien yhteisöjen mahdollisuutta hankkia pääomaa, koska kyseinen tulkinta vaikuttaisi erityisesti näiden yhteisöjen osakkeenomistajiin.

187 Asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohdan b alakohdasta ilmenee muun muassa, että kaikki osto, myynti, sijoituspalvelujen tarjoaminen tai liikkeeseenlaskussa avustaminen tai kaikenlainen muu käsittely, jonka kohteena ovat eräät kyseisen asetuksen liitteessä VI lueteltujen yhteisöjen, mukaan lukien Rosneftin, 12.9.2014 jälkeen liikkeelle laskemat siirtokelpoiset arvopaperit, on kielletty. Tältä osin on todettava, että ilmaisu ”siirtokelpoiset arvopaperit” kattaa asetuksen N:o 833/2014 1 artiklan f alakohdassa olevan määritelmän mukaan osaketalletustodistukset.

188 Rosneftin väitteestä, jonka mukaan kyseinen kielto on ristiriidassa mainitun asetuksen tavoitteen kanssa siltä osin kuin sillä rangaistaan mainitun asetuksen liitteessä VI lueteltujen yhteisöjen osakkeenomistajia, on huomautettava FCA:n tavoin, että rajoittavat toimenpiteet ovat – siltä osin kuin ne on kohdistettu yhtiöön – lähtökohtaisesti omiaan vaikuttamaan kielteisesti kyseisen yhtiön osakkeenomistajien etuihin. Koska mainittujen rajoittavien toimenpiteiden tavoitteena on tässä tapauksessa nimenomaan lisätä Venäjän federaation, joka on Rosneftin enemmistöosakas, toimista aiheutuvia kustannuksia, kyseinen väite on perusteeton.

189 Lisäksi on selvää, että asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohdassa kielletään GDR:ien liikkeeseenlasku kyseessä olevassa liitteessä VI lueteltujen yhteisöjen osakkeiden osalta 12.9.2014 alkaen riippumatta siitä ajankohdasta, jolloin nämä osakkeet on laskettu liikkeeseen.

190 Kolmannen kysymyksen b kohtaan on siis vastattava, että asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että siinä kielletään laskemasta 12.9.2014 alkaen liikkeeseen GDR:iä jonkin kyseisen asetuksen liitteessä VI luetellun yhteisön kanssa tehdyn talletussopimuksen nojalla myös silloin, kun kyseiset GDR:t edustavat jonkin näistä yhteisöistä ennen kyseistä päivämäärää liikkeeseen laskemia osakkeita.

Kolmannen kysymyksen c kohta

191 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää kolmannen kysymyksen c kohdassa unionin tuomioistuinta tulkitsemaan, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asetuksen N:o 833/2014 3 ja 3 a artiklassa olevia käsitteitä ”vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä” ja ”liuskekivi”.

192 Ennakkoratkaisupyyntöä luettaessa ilmenee, että tämä kysymys on esitetty unionin tuomioistuimelle täydennyksenä toisen kysymyksen b kohtaan, jolla ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko asetus N:o 833/2014 pätemätön sen väitetyn epäselvyyden vuoksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tyytyy selittämään tältä osin, että unionin tuomioistuimella on mahdollisuus, jos se katsoo sen aiheelliseksi, esittää kyseisten käsitteiden täsmällisempiä määritelmiä.

193 Kyseinen tuomioistuin ei kuitenkaan selitä sen enempää, miltä osin unionin tuomioistuimen mainittujen käsitteiden osalta esittämät täsmällisemmät määritelmät olisivat tarpeen siinä vireillä olevan oikeusriidan ratkaisemiseksi.

194 Tältä osin on todettava, että vaikka on totta, että olettamana on, että unionin oikeutta koskevat ennakkoratkaisukysymykset ovat merkityksellisiä (tuomio 28.7.2011, Lidl & Companhia, C-106/10, EU:C:2011:526, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), on korostettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ennakkoratkaisupyyntöä esittämisen perusteena ei ole neuvoo-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä vaan riita-asian todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve (ks. tuomio 20.1.2005, García Blanco, C-225/02, EU:C:2005:34, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 195 Ennakkoratkaisupyyntöä ei tässä tapauksessa kuitenkaan ilmene selkeästi, miltä osin tämä kysymys eroaa erityisesti toisen kysymyksen b kohdasta, jolla ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko asetus N:o 833/2014 pätemätön sen väitetyn epäselvyyden vuoksi. Koska tuohon toisen kysymyksen b kohtaan annetusta vastauksesta ilmenee, että asetuksen N:o 833/2014 3 ja 3 a artiklan tutkinnassa oikeusvarmuuden periaatteen ja nulla poena sine lege certa -periaatteen kannalta ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi kyseenalaistaa mainittujen säännösten pätevyyden, ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen perusteella ei ole ilmeistä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarvitsisi pääasian ratkaisemiseksi lisäksi mainittujen käsitteiden tulkintaa.
- 196 Koska tältä osin ei ole esitetty täsmennyksiä, tulkintapyyntöä ei ole tarpeen lausua.

Oikeudenkäyntikulut

- 197 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) SEU 19, SEU 24, SEU 40 ja SEUT 275 artiklaa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisu rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP, sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/872/YUTP, kaltaisen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskevien määräysten perusteella annetun toimen pätevyydestä siltä osin kuin ennakkoratkaisupyyntö koskee joko sen valvomista, onko kyseisessä päätöksessä noudatettu SEU 40 artiklaa, tai sen tutkimista, ovatko luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistetut rajoittavat toimenpiteet laillisia.
- 2) Toisen kysymyksen tutkinnassa ei ole tullut esiin mitään seikkaa, joka voi vaikuttaa päätöksen 2014/512, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2014/872, 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 kohdan, 7 artiklan ja liitteen III sekä rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2014 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1290/2014, 3 artiklan, 3 a artiklan, 4 artiklan 3 ja 4 kohdan, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 5 artiklan 3 kohdan, 11 artiklan sekä liitteiden II ja VI pätevyyteen.

Oikeusvarmuuden periaatetta ja nulla poena sine lege certa -periaatetta on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio määrää asetuksen N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1290/2014, 8 artiklan 1 kohdan perusteella rikosoikeudellisia seuraamuksia, joita on sovellettava kyseisen asetuksen säännöksiä rikottaessa, ennen kuin unionin tuomioistuin on selventänyt mainittujen säännösten ja näin ollen niihin liittyvien rikosoikeudellisten seuraamusten ulottuvuutta.

- 3) Asetuksen N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1290/2014, 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa olevaa ilmaisua ”rahoitustuki” on tulkittava siten, ettei siihen sisälly maksun käsittely pankissa tai muussa rahalaitoksessa sellaisenaan.

Asetuksen N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1290/2014, 5 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että siinä kielletään laskemasta 12.9.2014 alkaen liikkeeseen maailmanlaajuisia talletustodistuksia (Global Depositary Receipts) jonkin asetuksen N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1290/2014, liitteessä VI luetellun yhteisön kanssa tehdyn talletussopimuksen nojalla myös silloin, kun kyseiset todistukset edustavat jonkin näistä yhteisöistä ennen kyseistä päivämäärää liikkeeseen laskemia osakkeita.

Allekirjoitukset